

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ
KOMBINOVANÉ STUDIUM
2012–2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Olha Fomychova

**Prostituce jako sociálně patologický jev a interpersonální vztahy
prostitutek**

Praha 2014

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jana Tomanová Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER
COMBINED STUDIES
2012-2014

DIPLOMA THESIS

Olha Fomychova

**Prostitution as a social pathology and interpersonal relationships
of prostitutes**

Prague 2014

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Jana Tomanová Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí diplomové práci Mgr. Janě Tomanové Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, která mi poskytla při zpracování mé diplomové práci.

Také bych chtěla rovněž poděkovat mým blízkým za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce a které si nesmírně vážím.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá aktuálními otázkami prostituce a pojednává o prostituci jako o sociálně patologickém problému, se kterým se pojí psychické a zdravotní potíže, případně i trestná činnost. Teoretická část této práce se zabývá objasnění definic prostituce a jejími příčinami, motivacemi, formami a sociálně patologickými problémy souvisejícími s prostitucí. Důraz je kladen zejména na psychosociální aspekty prostituce a snaží se nastínit možnosti její prevence. Nedílnou součástí této diplomové práce je vymezení pomoci prostituujícím osobám a to díky pomáhajícím organizacím zabývajícím se touto problematikou. Závěr teoretické části uzavírá kapitola, která se zabývá právní úpravou a systémem regulace prostituce v České republice.

Praktická část práce je věnovaná výzkumu a jeho vyhodnocení. Jsou zachyceny pět příběhů mladých žen, kteří mají s prostitucí osobní zkušenost. Jsou to ženy, které nabízejí eskort služby v Praze. Orientuje se také na životní osudy těchto žen, na okolí vzniku prostituce a na osobní perspektivy prostituujících žen.

Klíčová slova

Prostituce, motivace, sociální patologie, pohlavní nemoc, AIDS (syndrom získaného imunodeficitu), prevence, pomoc, streetwork, eskort

Annotation

The diploma thesis is focused on analysis of the prostitution as a sociopathological phenomenon, which is associated with psychological and health problems or even criminal activity. The theoretical part of this thesis deals with the clarification of the definitions of prostitution and its causes, motivations, forms, and pathological social problems related to prostitution. Emphasis is placed on the psychosocial aspects of prostitution and tries to show the possibilities of its prevention. In this thesis I pay especially attention to nonprofit organizations which offer help to prostitutes. The final chapter of the theoretical part is focused on the legislative solution to the regulation of the prostitution in the Czech Republic.

The practical part is devoted to research and evaluation. This will capture five stories of young women who have personal experience as escort in Prague. Focus will be placed on the life stories of these women, on the outskirts of prostitution and on the personal perspectives of prostitutes.

Key words

Prostitution, motivation, social pathology, venereal disease, AIDS (acquired immune deficiency syndrome), help, prevention, streetwork, escort

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1. Prostituce jako sociálně patologický problém.....	11
1.1 Sociálně patologické jevy.....	11
1.2 Patologické jevy a sociální norma.....	13
1.3 Prostituce jako pojem.....	15
1.4 Formy a způsoby prostituce.....	17
2. Motivace k provozování prostituce.....	21
2.1 Motivace vnější.....	22
2.2 Motivace vnitřní.....	24
3. Příčiny vzniku prostituce.....	24
3.1 Sociologické teorie.....	27
3.2 Psychologické teorie.....	29
3.3 Biologické teorie.....	30
4. Rizika a problémy spojené s prostitucí a jejich řešení.....	31
4.1 Pohlavně přenosné choroby.....	32
4.2 Organizovaná prostituce.....	38
4.3 Prevence prostituci.....	40
4.4 Pomáhající organizace, psychosociální služby, streetwork.....	43
5. Psychologické a sociální dopady prostituce.....	50
5.1 Rodinné vztahy a její rozvrat.....	52
6. Právní úprava prostituce a systémy regulace.....	54
PRAKTICKÁ ČÁST.....	57
7. Cíle výzkumu.....	57
8. Metodologie výzkumu.....	59
9. Výzkumný vzorek.....	60
10. Příběhy prostituujících žen.....	61
11. Výsledky šetření.....	75
12. Diskuze.....	81

ZÁVĚR.....	83
SEZNÁM POŽITÝCH ZDROJŮ.....	85
SEZNAM PŘÍLOH.....	89

ÚVOD

Prostituce existovala, existuje a bude pravděpodobně existovat ve všech zemích, bez ohledu na jejich kulturní rozvoj a opatření, která mají být proti ní přijata. Počátek prostituce se datuje už od starého Řecka a provází lidskou společnost až do současnosti, proto již několik století tento jev přitahuje pozornost veřejnosti. Dnes, v době, kdy téměř celý svět se ocitl ve strachu infekce HIV a dalších pohlavně přenosných chorob, prostituce napomáhá jejich šíření, tento problém se stává důležitější než kdy jindy. K tomu se přidávají i problémy spojené s genofondem, s reprodukcí zdravé populace, protože prostitutka ztratí svou schopnost porodit normální, zdravé dítě. U prostitutek se objevuje degradace lidské osobnosti: sociální vyloučení, neustále ponižování, stud se jí ztrácí, absence svědomí, vyznání, znechucení. Provází ji celá řada problémů zdravotního a sociálního charakteru. Velice často prostituce je spojována s páčáním trestních činu, obchodováním s drogami a nejrůznějšími formami organizovaného zločinu a v neposlední řadě je jednou z forem tzv. šedé ekonomiky. Takový fenomén je pro společnost nežádoucí a všechny tyto problémy vyžadují účinné řešení a je potřeba se jím věnovat a snažit se nacházet východiska k minimalizaci jejího výskytu.

Prostituce je považována v kulturních zemích za sociálně patologický jev, protože porušuje platné normy sexuálního jednání ve společnosti. Každý člověk se rodí do určitého společenství, do určitého historického období charakterizovaného v rámci dané kultury i určitou sexuální morálkou, tedy kodifikovanými i nepsanými a pouze tradicí předávanými normami. Ty pak podstatným způsobem mají vliv na postoje i chování lidí. Vnější podmínky ovlivňují v rámci psychosexuálního vývoje dítěte mezi jiným i vytváření konceptu pohlavní role, partnerských vztahu, morálních postojů atd.

Diplomovou prací na téma týkající se prostituce jsem si vybrala z důvodu osobního styku s tímto jevem. Několik dívek, které dobře znám, vykonává tuto činnost a proto jsem se chtěla o této problematice více dozvědět. Osudy těchto dívek mně velice zajímají.

Cílem práce je objasnění problematiky prostituce, v proniknutí do světa prostituujících osob, v odhalení jejich životních osudů a vliv prostituce na rodinný a společenský život, který provozování prostituce zanechá. Práce má také za úkol zjistit, jaké psychické a zdravotní dopady postihují dívky provozující prostituci a všechna rizika, které to s sebou přináší.

První část diplomové práce je teoretická a charakterizuje prostituci jako sociálně patologický problém, nejdříve jsou vymezené pojmy jako sociálně patologické jevy a sociální norma pak samotný pojem prostituce, její formy, konkrétní příčiny a motivace dívek k prostitučnímu chování. Dále je uvedena charakteristika žen, které poskytují sexuální služby, a nemalý prostor je věnován rizikům, která jdou s prostitucí „ ruku v ruce“ a otázce prevence. Také důraz je kladen zejména na činnost nevládních organizací, které se zabývají pomoci a podporou osob pohybujících se v prostředí prostituce.

Jádro práce tvoří druhá část, která je věnována kvalitativnímu výzkumu. V úvodu empirické části je popsán metodologický postup realizovaného výzkumu, použité metody a techniky sběru dat. Pro výzkum byla použita kvalitativní strategie a jako nástroj polostrukturovaný rozhovor. Cílovou skupinou výzkumu byly ženy různých národností, žijící v Praze, které prostituci provozují dobrovolně jako eskort služby.

Závěrem chci ilustrovat tuto problematiku na konkrétních osudech žen, které prostituci provozují, odrážejících mnohdy až krutou realitu tohoto sociálního problému.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Prostituce jako sociálně patologický problém

Klíčový pojem mé diplomové práce- prostituce, které patří mezi sociálně patologické jevy. Z tohoto důvodu úvodní kapitolu věnovaná vysvětlení jevu provozování prostituce v širším kontextu problematiky sociální pedagogiky.

1.1. Sociálně patologické jevy

V civilizovaných společnostech existuje nemálo jevů, které jsou nějakým způsobem nežádoucí, nevhodné či nezdravé. Jedním z těchto jevů je i prostituce, a právě proto je i jedním z témat současné **sociální patologie**, která je *„shrnujícím pojmem pro nezdravé, nenormální, obecně nežádoucí společenské jevy, tzn. společensky nebezpečné, negativně sankciované formy deviantního chování, ale hlavně pro studium příčin jejich vzniku a existence.“* (Mühlpachr, 2001, s. 7).

Tento pojem zavedl do sociologie H. Spencer, když hledal paralely mezi patologií (chorobnou) sociální a patologií biologickou, mezi biologickým organismem a společenským organismem, jejich strukturami a funkcemi. *„Za sociálně patologické jevy pak označujeme takové sociální jevy, které pro svou škodlivost ohrožují společnost, její uspořádání, stabilitu a řád jako celek a její jednotlivé členy – občany. Některé sociálně patologické jevy jsou uvedeny v právním řádu a jejich překročení se pak trestá. Za patologické můžeme považovat prakticky vše, co neodpovídá daným morálním a právním normám, popř. je namířeno proti nim, nebo se zásadně odchyľuje od toho, co je z obecného pohledu považováno za prospěšné a správné.“* (Jilčík, Pišková, 2005, s. 5)

Podle Sociologického slovníku je sociální patologie „*dřívější označení pro negativní jevy ve společnosti. Dnes se místo sociální patologie hovoří o sociální deviaci nebo sociální dezorganizaci. Jaké jevy jsou označovány za patologické nebo deviantní, se podle doby a kultury liší.*“ (Jandourek, 2001, s. 183). Např. na začátku 20. století se sem řadila i homosexualita.

Podle Psychologického slovníku je sociální patologie „*zastaralý výraz pro odvětví sociologie a zabývala se průběhem a podmínkami abnormálních sociálních procesů, jako je zločinnost, alkoholismus, pracovní úrazy a nemoci, chudoba, nezaměstnanost apod.*“ (Hartl, 2000, s. 401), dnes tedy tzv. sociálně patologických jevů.

Mezi sociálně patologické jevy patří:

- delikvence a kriminalita
- patologické hráčství (gambling)
- užívání návykových látek (drogové závislosti)
- agresivita (vandalismus, zneužívání aj.)
- násilí a šikanování
- prostituce
- sexuální deviace
- nezaměstnanost
- sektářství
- extremismus aj.

Jak uvedeno již výše, sociálně patologickými jevy označujeme ve společnosti nevhodné či nežádoucí chování nebo jednání, které vede k poškození zdraví jedince, prostředí, ve kterém žije a pracuje, a ve svém důsledku pak k individuálním, skupinovým či celospolečenským poruchám a deformacím. Toto chování nemusí být jasně stanoveno zákony, a tak kontrolováno a trestáno, ale přesto může být kritizováno a ostatními členy společnosti považováno za špatné či nemorální. Co je a co není v dané společnosti žádoucí, je dáno tzv. sociálními normami.

1.2. Patologické jevy a sociální norma

V každé společnosti existuje celá řada jasně daných norem, které každý člověk (člen dané společnosti) musí dodržovat ale i od kterých se lze taky svým chováním odchýlit. Jedná se například o normy morální, náboženské, zvykové či právní. Jednání, které je v rozporu s právními normami (dané a kontrolované státními zákony a vyhláškami) je jednáním protiprávním, tyto normy a je jen částí celé škály jednání porušujících společenské normy. Jejich nedodržování je sankcionováno příslušnými orgány. Vedle právních norem ale existují i normy, které nejsou jasně a přesně vymezeny právně, ale přesto jsou obecně „všemi“ dodržovány. Jejich podstatou je morálka členů dané společnosti. Mluvíme o tzv. sociálních normách.

Sociální norma je „společensky závazný způsob chování příslušníků určité skupiny. Dodržování normy je preferováno a posilováno, nedodržování sankcionováno a tlumeno“ (Hartl, 2000, s. 360). Jsou to „pravidla a očekávání, která usměrňují sociální chování v určité komunitě nebo sociální skupině, případně v celé společnosti. Ve svém sociálním vývoji si jednotlivci nejdříve osvojují pravidla významná v jeho rodině, pak ve skupině vrstevníků; teprve jejich prostřednictvím dospívá k poznání celospolečenských norem.“ (Sociální normy, 2010).

Sociální normy se dělí na vyjádřené a na ty, které vyjádřeny přesněji nejsou (tradice). Další dělení se uvádí na negativní a pozitivní nebo na formální a neformální aj.

Sociální normy existují a jsou uznávány v rámci celé společnosti, ale v každé společnosti fungují subkultury či další jednotlivé skupiny, které si vytvářejí své vlastní sociální normy a sankce při jejich nedodržování. „Normy určité uzavřené komunity nebo skupiny mohou být v příkrém rozporu s celospolečenskými normami.“ (Sociální normy, 2010).

Celkově však „sankce při nedodržování morálních (sociálních) norem představuje, na rozdíl od norem právních, veřejné mínění.“ (Malinová, 1982, s. 5), tzn. to, co si o chování jedince myslí ostatní členové skupiny či celé společnosti. Teprve až činnosti související s nedodržováním sociálních norem bývají mnohdy trestně postižitelné, „když závadné návyky nebo morální nedostatky mají závažnější nepříznivé účinky na společnost (ohrožení veřejného pořádku, příživnictví apod.)“ (Malinová, 1982, s. 6 – 7).

V některých případech je nežádoucí chování v určité míře společností tolerováno, i když značně kritizováno. Chování či jednání, která se vymykají sociálním normám, označujeme za sociálně patologické jevy, mezi které řadíme, jak už je uvedeno výše, i prostituci, která je tématem této diplomové práce. Téma sociální patologických jevů natolik obsáhlé, proto práce je zaměřena pouze na některé z nich, a to zejména na prostituci.

1.3 Prostituce jako pojem

Je poměrně obtížné vymezit, co je za prostituci považováno, přesněji řečeno, co všechno může být za prostituci považováno. Jak je na prostituci pohlíženo a jak je definována je do velké míry tvořeno společenským kontextem. Názory a přístupy k prostituci jsou ovlivněny nejen právními úpravami, ale také morálními normami, které platí ve společnosti, ale jsou významně utvářeny také naším bezprostředním okolím, např. rodinou, školou, místem kde žijeme, ale i naším osobním pohledem na svět, životním přesvědčením.

Názory na prostituci se nemění pouze mezi jednotlivci nebo napříč různými společnostmi, ale také se významně měnily a mění v čase. Zde je možné uvést příklad vývoje různých přístupů v pomoci ženám, které pracují v prostituci. Od přístupu, které se nazily o „záchranu padlých žen“ až po současnost, kdy na tomto poli existují různé organizace, které usilují o ustanovení poskytování placených sexuálních služeb jako legálního zaměstnání.

Tyto rozdíly v přístupech k prostituci jsou dobře viditelné i na poli společenských věd, včetně sociální práce, kde mj. způsobují značné obtíže právě v definici prostituce. Kvůli velké různorodosti pohledů na tento fenomén není možné vymezit prostituci jedinou obecnou definicí.

V moderní češtině slovo prostituce se objevuje po relativně krátkou dobu. Do češtiny se dostalo až někdy ve 2. polovině 19. století z francouzštiny. Původně jde o odvozeninu latinského výrazu „*prostituere*“ – což by se dalo přeložit jako „*veřejně se vystavovat*“ nebo „*se nabízet*“. Nicméně pro prostitutku bylo do 2. poloviny 19. století příznačné spíše označeno nevěstka, frejíčka, merhyně nebo kurva.

O definování a vymezení pojmu slova prostituce se snažila spousta osob, historiku, filosofu, který zkoumaly tento problém, existuje celá řada vymezení pojmu prostituce i přes to dosud neexistuje žádná obecně uznávaná definice.

Prostituci je možné definovat jako „*propůjčování se j sexuálnímu styku za úplatu*“ a souběžně ji lze označit jako „*specifickou reakci na sexuální potřeby členu společnosti*“ (Sochůrek, 2001, s. 11).

Prostituce je dle sociologického slovníku (Jandourek, 2001, s. 196) „*poskytování sexuálních služeb za finanční či jinou odměnu. Sexuální služby nabízejí především ženy, ale existuje i prostituce mužská nebo prostituce dětská.*“

Ve většině případů je prostituce sekundárně spjata s nějakým dalším sociálně patologickým jevem ve společnosti (kriminalita, drogové závislosti), především však primární motivace k prostituci má hlubší původ v osobnosti jedince a jejím narušení, např. nepodnětným až patologickým rodinným prostředím, citovou deprivací, sexuálním zneužíváním, znásilněním apod.

V literatuře se uvádí, že prostituce je nejzávažnější sociálně patologický jev, protože porušuje platné trestněprávní a sociální normy sexuálního jednání, proto patří do oblasti sociální patologie. Prostituce u nás není trestným činem. Nemůže za ni být trestána ani prostitutka ani její zákazník. Prostituci lze postihovat pouze nepřímou (Chmelík, 2003).

Jak zde vyplývá, není možné nalézt obecně platnou definici, vždy záleží na našem úhlu pohledu, na tom, na co se ve svém pojetí zaměřujeme, k jakému účelu bude definice použita, to vše ovlivňuje, zaměříme-li se na aspekt násilí, vykořisťování, podřízenost, na snahu o ekonomickou nezávislost apod.

Dle mého názoru, tou nejvýstižnější definicí je, *specifický druh podnikání (obchodu), jehož prostředkem je poskytování sexuálních služeb za úplatu. Jedná se o jakýkoliv způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby. Nemusí jít pouze o klasickou soulož, čili koitus, ale o dotýkání se těla jakékoliv části těla jiného, sebeukájení, pokud jsou prováděny za úplatu. Úplata nemusí mít pouze finanční podobu, ale může mít i jinou formu, např. získání určité výhody, poskytnutí protislužby, protekce.*“ (Urban, Dubský, 2008, s. 131)

1.4 Formy a způsoby prostituce

Nyní pozornost je věnovaná formám prostituce. Řešení základního dělení spočívá ve zjištěních, kde a jakým způsobem se placené sexuální služby nabízí. „*Jedná-li se o formu pouliční („šlapky“, „stopařky“), hotelovou, vykonávanou v masážních salonech, veřejných domech, nočních klubech či jiných zařízeních podobného typu, ve vlastním bytě nebo v byte zákazníka. Dále zda se jedná o „dívky na telefon“ nebo „dívky na inzerát.“*“ (Zvěřina, in Dvořáková, Truhlářová, 2004, s. 13)

Chmelík (2003) vymezuje pět forem prostituce na základě dvou kritérií. První podle subjektu poskytujícího sexuální služby za úplatu, tzn. zda se jedná o muže, ženu či dítě. Druhé kritérium se vztahuje na prostředí, v němž je toto řemeslo vykonáváno.

První kritérium je odvozeno od subjektu poskytování sexuálních služeb za úplatu. Zde patří především:

1. **Ženská prostituce,**
2. **Mužská prostituce,**
3. **Dětská prostituce** - z celospolečenského hlediska jde o nejnebezpečnější. Jde o vysoce latentní formu prostituce, a to již z toho důvodu, že kuplíři a organizátoři dětské prostituce jsou si dobře vědomi, že se dopouštějí společensky velmi nebezpečné trestné činnosti. Je zajímavé, že se množí případy, kdy děti provozují prostituci i z vlastního rozhodnutí, aby získaly finanční prostředky. Častější je však dětská prostituce organizovaná kuplíři.
4. **Homosexuální prostituce** – je poskytována převážně mladými muži nebo spíše chlapci ve věku kolem 18 let. Je zajímavé, že tato prostituce nemusí být a v řadě případů také není poskytována muži s homosexuálním zaměřením. Je tomu tak proto, že tato forma prostituce má mezi mladými muži výrazně „komerční“ charakter. Většina prostitutů pochází z rozvrácených, sociálně slabých a dysfunkčních rodin. Velmi úzká spojitost u této formy prostituce je s drogovou a alkoholovou závislostí. Homosexuální prostitutky jsou vůbec nejrizikovější kategorií pro šíření pohlavních chorob včetně šíření nemoci AIDS.

Druhým kritériem je vymezení prostituce podle prostředí, ve kterém je vykonávána. Orientačně lze vymežit pět základních forem.

1. **Privátní prostituce** – tyto prostituující osoby mají malou ale relativně stálou klientelu, mohou to být např. vlivné a bohaté podnikatelé nemající pro své pracovní vytížení stálého partnera. „*Tato prostituce je vykonávána ženami nebo muži „na úrovni“, kteří jsou schopni klienta i reprezentovat při jeho společenských povinnostech, na veřejnosti apod. Prostituci poskytují v soukromých a luxusně zařízených bytech, zpravidla vysoce solventních klientů.*“ (Chmelík, 2003, s. 63)
2. **Hotelová prostituce** – tento typ prostituce se podobá privátní s tím rozdílem, že společenská úroveň osob poskytujících sexuální služby se odvíjí od kategorie hotelů klientů a nestálosti klientely. Většinou jde o prostituující osoby s poměrně vysokým vzděláním, dobrým vystupováním, ovládají zpravidla alespoň jeden světový jazyk. Díky znalosti světové řeči lze zařadit do jejich klientely i cizince (Chmelík, 2003). Na jejich prostituci profitují obvykle další osoby, např. taxikáři, recepční, barmani a další hotelový personál (Sochůrek, 2001).
3. **Bytová prostituce** - jde o poměrně širokou škálu prostituujících osob, provozujících prostituci ve vlastních bytech. Sem lze přiřadit i dětskou prostituci. Prostituce je velmi často prováděna za přítomnosti třetích osob, ne zřídka manželů, kteří vlastně vystupují v pozici kuplířů vlastních žen či dětí. Nezřídka se jedná o poskytování hromadného sexu. Průvodním jevem této kategorie je četná majetková trestná činnost (zákazník bývá okraden), včetně ohrožování mravní výchovy mládeže (prostituce za přítomnosti dětí apod.) Z dalších rizik lze vyjmenovat rizika zdravotní i sociální a kriminální, spočívající v tom, že bytová prostituce má velmi blízko k organizované kriminalitě. „*Někdy si ženy vyhledávají své klienty samy převážně v různých restauracích, podnicích a nechávají se jimi dlouhodobě vydržovat.*“ (Sochůrek, 2001, s. 16)

4. **Barová prostituce** - tento druh prostituce je provozován v různých sexbarech, „masážních“ salonech a erotických podnicích. Prostitutky jsou většinou cizinky, které vykonávají barovou prostituci často z donucení. Tento druh prostituce souvisí s trestné činy naplňující skutkovou podstatu organizovaného zločinu, obchodu se ženami, násilím, vydíráním a mravnostní trestnou činností, zejména s trestným činem znásilnění, ke kterému dochází obyčejně v počátečních fázích prostituování žen, které byly k prostituci zláhány podvodným způsobem. Dalším faktorem ovlivňujícím nebo souvisejícím s tímto druhem prostituce je organizovaná zločinnost.

5. **Pouliční a silniční prostituce** – zde se zmíním o nejproblémovější formu prostituce, jelikož věková kategorie prostituujících osob je relativně nízká. Nízká je také jejich intelektuální úroveň a stupeň vzdělání. Velmi často jde o osoby mentálně zaostalé, sociálně nevyspělé, které poskytují pohlavní styk a jiné formy sexuálního styku téměř kdekoli a komukoli. Prostitutky této kategorie (jedná se téměř výhradně o ženy) jsou také často závislé na drogách. U této formy prostituce je velmi vysoké riziko pohlavních chorob a páchání různé trestné činnosti. „ *Z pouliční a silniční prostituce nejvíce profitují kuplíři. U této formy prostituce je typický rychlý, anonymní a nejlacinější sex jakéhokoli druhu*“. (Chmelík, 2003, s. 64)

Výše uvedené formy prostituce mohou být úzce spojeny s internetem, který slouží jako nabídkový katalog způsobu, formy a rozsahu prostituce. Na internetu lze nalézt řádově desítky odkazů na erotických stránkách vztahujících se k nabízení prostituce a s tím velmi úzce propojené pornografií.

Eskort služby

Existuje ještě jedna z dalších a nejnovějších forem prostituce, která původně vznikla v USA, a to je eskort. Tato služba funguje na základě inzerce v tisku nebo internetu a pomocí zprostředkovatelů. Jedná se o zprostředkování a dopravu prostitutek na místo bydliště zákazníka, na ubytovny, hotely, na různé oslavy a večírky. Dívky a ženy, které provozují tuto činnost, bývají během dne ve svém standardním zaměstnání nebo se jedná o prostitutky, které jsou tzv. na volné noze nebo ženy v domácnosti. Jsou to ženy z nejrůznějšího sociálního prostředí od profesionálních prostitutek až po spořádané zaměstnané vdané ženy. Princip financování tohoto systému je odlišný od předchozích forem prostituce. Dívky nejrůznějších typů jsou uvedeny v katalogu, který má k dispozici organizátor služby a operátor. Dále jsou zde uvedeny jejich míry, služby, které poskytují a fotografie a také telefonní číslo. Za umístění v tomto katalogu dívky platí paušální částku organizátorovi nebo majiteli služby. Ten prostřednictvím operátora a řidiče získává přehled o jednotlivých akcích zaměstnankyň. Prostitutky z každé realizované transakce platí paušální částku řidiči, který ji odevzdá operátorovi, organizátorovi nebo majiteli. Ten pak vyplácí řidiči jeho mzdu a částku na pokrytí nákladů.

Mnoho prostitutek vyhledává tuto možnost výdělku především z důvodu anonymity. Nebezpečí pro prostitutky je to, že služba se uskutečňuje v cizím prostředí. Ceny za poskytnuté služby jsou velmi různé, protože tento typ prostituce provozuje mimo jiné i většina luxusních nočních klubů, privátních klubů a i bytových prostitutek. Podstatou je, že cena je dohodnuta již předem.

Konkrétní příklady těchto dívek, které nabízí eskort služby jsou uvedené v praktické části této diplomové práce.

2. Motivace k provozování prostituce

V předchozí kapitole byla postupně popsána prostituce jako sociálně patologický jev, kde a jakých způsobem placené služby se nabízí. Následující část diplomové práce bude věnovaná problematice vstupu žen do prostituce, a to konkrétněji motivy a příčiny vstupu, které vedly k tomu žen. Budou zodpovězené i otázky, kterými se začala zabývat i moderní psychologie. Tyto otázky zní: Jaká je motivace tohoto člověka k tomuto činu? Jaké motivy vedou k tomuto chování? Proč se může každý člověk ve stejné situaci chovat jinak?

Žádné jednání a žádná činnost člověka, se neděje náhodně. Vše, co člověk vytváří, jak jedná, jak se rozhoduje, to vše je poháněno jeho potřebami a nejrůznějšími motivy. Uspokojením potřeb dosahuje člověk svého vlastního vnitřního uspokojení, tudíž jsou základním a důležitým hnacím motivem. Práce prostitutek není výjimkou – ani ženy, které se živí svým tělem, nedělají svou „práci“ pouze z nudy.

Dle některých psychologů motivace je „ procesem podléhajícím různým vlivům a faktorům, které ji v různé míře ovlivňují, a to při působení jejich vzájemných vztahů a s přihlédnutím k faktoru času. Mezi další faktory patří zejména: emoční inteligence, časová perspektiva, vlastní účinnost motivace, síla motivačních podnětů“ (Niermeyer, 2005 s. 21).

Motivace je jednou z hlavních složek psychologie osobnosti člověka, vyskytuje se snad v každé sféře lidské činnosti od dětství až po stáří. Podle Facové je motivace „*proces usměrňování, udržování a energetizace chování určitým směrem. Aktivizuje a organizuje chování i prožívání s cílem dosáhnout něčeho pro organismus uspokojivého.*“ (Facová, 2009, s.3)

2.1 Motivace vnitřní

Za vnitřní motivaci v pravém smyslu slova lze považovat tu, kdy se pro prostituci rozhodne žena sama a dobrovolně bez vnějšího tlaku. Toto rozhodnutí má jednu ze dvou příčin.

Motivace penězi, je racionální příčinou, která vede k rozhodnutí se pro prostituci, a je nejčastější. Ženy o prostituci nepřemýšlejí jako o nějakém stigmatizujícím řemesle, ale jako o jedné z možných podnikatelských aktivit. Výrobním nástrojem je pro ně tělo a často i inteligenci. Logicky si odůvodní proč dělat právě tuto profesi.

Vyhovující atributy prostitute:

- možnost oddělovat práci od osobního života – snadné pro homosexuálně orientované prostitutky, sex s muži práce a sex se ženou stojí mimo práci. Tyto ženy nemají morální konflikty, nezamilovávají se do zákazníků.
- rychlý a vysoký možný výdělek
- nezávislost na vedení firmy (jsou-li samy sobě šéfkami)
- možnost pracovat dle svých časových možností a zájmů
- práce v noci (vyhovuje matkám malých dětí, protože je to pro ně způsob jak za „pár hodin“ práce v noci vydělat více než za měsíc jinde. Tyto ženy svou práci vnímají tak, že přes noc dětem nechybí a přes den na ně mají čas)

I ženy, které se k prostituci rozhodnou naprosto dobrovolně se často dostávají do začarovaného kruhu, ze kterého již později nejsou schopné samy odejít. Z přivýdělku ke studiu se stává závislost na tomto způsobu vydělávání peněz, protože představa hledání normálního zaměstnání s nižším výdělkem není přitažlivá.

Některé ženy mají vyšší potřebu sexuálního uspokojení a z nich se rekrutují prostitutky ze zájmu. Mívají již před zahájením tohoto způsobu obživy více partnerů, protože se cítí neuspokojené. Jejich základní myšlenkou pak je, proč si nepřivydělat tím, co je baví a co se jim líbí.

2.1 Motivace vnější

Za ryze vnější motivaci lze považovat motivaci přežitím, kdy je žena k prostituci donucena násilím a násilím je nucena ji poskytovat. Pokud odmítá, je zbita, znásilněna kuplířem nebo jeho známými, nadrogována. V extrémním případě je zavražděna. Do této situace se dostávají ženy, které byly nalákány na lukrativní práci barmanky, tanečnice apod. a později jsou donuceny k prostituci.

Dále sem patří dívky, které nemají kam jít, když utečou z domova, nebo opustí dětský domov, a vrátí se k rodině, která je do domova odložila. Tato rodina ji často okamžitě po návratu domů k prostituci donutí, „*v extrémním případě ji jako pannu prodá německému zákazníkovi za pětinásobnou cenu.*“ (Matoušek, 2005, s. 253). Dívky přicházející z dětských domovů jsou velmi často prostitutkami.

Dalšími vnějšími motivacemi jsou ty, kdy se žena pro prostituci rozhodne pod tlakem, ale jakoby dobrovolně (Matoušek, 2005)

Jsou to ty situace, kdy:

- žena např. drogově závislá nebo alkoholička a potřebuje rychle sehnat peníze
- je donucena někým blízkým (druhem, manželem, přítelkyní) pro peníze
- je ekonomická situace rodiny velmi špatná a prostituce je vnímána jako řešení
- žena začne provozovat prostituci dobrovolně a např. privátně, ale je lapena do sítě organizované prostituce a již nemá možnost skončit
- provozuje prostituci již někdo v rodině (týká se zejména romských rodin)
- došlo v dětství k sexuálnímu obtěžování a zneužívání dítěte, incestu, znásilnění apod. a toto se stalo typickou obětí syndromu týraného a zneužívaného dítěte

3. Příčiny prostitučního chování

Nejčastější příčinou, proč dívka začne s prostitucí je lehkost zaměstnání, snadno vydělané peníze či finanční tíseň. Nicméně, v současné době se prostituci zabývá stále více žen, které jsou vzdělané, netrpí hmotnou nouzí a ani nebyly k prostituci „dotlačeny“ jinými negativními okolnostmi ani sociálním prostředím. Pro tyto ženy, které jsou často velmi atraktivní a pečují o sebe, je pouze snadným výdělkem.

I vzdělané krásné mladé dívky se někdy ocitají v situaci, kdy provozování prostituce považují za schůdné, k dočasné a provizorní řešení. Potřebují nutně peníze, sexuální služby mohou nabízet tam, kde je to výnosné (eskort). Do stavu relativní nouze se dostávají dívky v době studia. Poskytování sexuálních služeb má oproti jiným formám „brigád“ dvě nesporné výhody - je finančně lukrativní, neboť v krátkém časovém úseku umožňuje získat dostatek peněz, a je flexibilní, tj. dává provozovatelce prostor disponovat vlastními časovými možnostmi.

Po skončení studia absolventka hledá zaměstnání, potřebuje někde bydlet a chce už konečně „začít žít“, případně se pokouší vytvořit si hmotné předpoklady pro samostatnou podnikatelskou činnost. Nežřídko se však stane, že žena pocítí vážné zdravotní či psychické následky svého způsobu života. Některé ženy pak od svých původních záměrů upouštějí. Prostituce je dostane do jiného světa – peníze pro ně ztrácejí hodnotu, nebo se naopak stanou jedinou hodnotou, která je zajímá. A díky tomu změna – přinášející nutnost peníze vydělávat pracněji a rozumně s nimi hospodařit – přestává být přitažlivá. To vše se mi potvrdilo také v rozhovoru s osobami, se kterými jsem komunikovala.

V dnešní době je obtížné najít si zaměstnání na částečný úvazek nebo brigádu. Důsledkem je skutečnost, že i vzdělané a atraktivní mladé dívky se najednou ocitnou v obtížné situaci, kdy pracovat v sexbyznysu považují pouze za dočasné řešení, jak nelehkou situaci vyřešit. Jak je možné, že se vzdělané dívky ocitnou v nouzové situaci, kdy si zvolí sex za úplatu jako krajní východisko? Dle Matouška mnohdy neunesou fakt, že jejich vrstevníci s nižším vzděláním už mají pravidelný a dostatečný příjem finančních prostředků. Nebo potřebují získat finanční prostředky na studium či nějaký kurz. Takové zaměstnání je oproti klasickým brigádám lukrativnější finančně (za krátkou dobu disponují vysokým příjmem peněz) a flexibilní, tzn., že dívka svoji práci přizpůsobí svým časovým možnostem (Matoušek, 2005).

Některé ženy mohou začít s tímto povoláním za účelem dosažení společenské profesní kariéry a úspěchu. V neposlední řadě motivem může být i jakási pomsta partnera zklamaného láskou, nevěrou partnera apod. (Dubský, Urban, 2005). Motivace prostitučního chování je stejná jak u homosexuálních prostitutů, tak u dětské a ženské prostituce (Sochůrek, 2001).

V komplexním pojetí jsou dle Zvěřiny „*ženy či dívky poskytující sexuální služby často mylně považovány za sociálně defektní. Prostitutky pocházející ze středních a vyšších společenských kruhů se nacházejí intelektuálně na slušné úrovni, bývají vdané a mohou mít děti. Prostituce pro ně znamená pouze zdroj vedlejšího příjmu. Na základě provedeného výzkumu, zmíněného v literatuře, bylo zjištěno, že pracovnice v „erotických masážních salonech“ bývají vdané nebo mají stálého partnera a respektují zásady bezpečného sexu. Naopak mentálně defektní dívky a ženy lze najít mezi nejnižší sociální vrstvou provozující pouliční prostituci. V nemalé míře tento druh prostituce provozují děti. Salon s erotickými službami by si nedovolil zaměstnat nezletilé. Tento druh činnosti pak vykonávají pod tlakem pasáků či pouličního gangu*“ (Zvěřina, in Dvořáková, Truhlářová, 2004, s. 13).

Z výše uvedeného vyplývá, že důvodů, proč se ženy vydávají na dráhu prostituce, je jistě nespočetně, ať už sociálních, emocionálních, duchovních, z donucení nebo pouze z důvodů uspokojení základních potřeb, které jim pomáhají vytvářet jejich sebekoncepci. Každá osoba poskytující sex za úplatu má svou vlastní historii, specifické prožívání trápení nebo osobní beznaděj. Dělají to z lásky, z nenávisti, pro peníze, pro své děti, rodinu nebo z vypočítavosti či pro jiný účel, např. obstarání drogy. Jedinci, kteří nabízejí za peníze své tělo, jsou v každé společnosti. Jsou mezi nimi i ti, co si prostitucí pouze vylepšují finanční situaci. Ale všechny prostituující osoby, ať jsou jakkoliv rozdílné, mají jedno společné: ambivalentní vztah, který se projevuje na jedné straně nenávistí k této činnosti, ale podle všeho zároveň i milují tuto subkulturu, která není nikdy zcela dostatečně pochopitelná majoritní společností, a zvenčí nikdy nelze osvětlit vztahy mezi jejími příslušníky. Milují ty, kteří jsou na tom podobně, a mají rády toto prostředí, specifický svět, v něm žijí. Tvoří jednu velkou rodinu, kterou stmeluje společný osud a která v nouzi poskytne ochranu před opačným „solidním“ životem, dokonce i před policií.

Dle Urbana a Dubského existují v současné době tři teorie, které zdůvodňují vznik prostituce, a to teorie biologické, psychologické a sociologické (Urban, Dubsky, 2008). Konkrétních příčin prostituce je celá řada. Spočívají ve vrozených psychických nedostatecích žen, v ekonomických faktorech, kdy mladé ženy, třeba i studující nedosahují jimi si představovaného výdělku, v nízké nabídce pracovních příležitostí nebo i touze dívek a žen po dobrodružství. Dalšími příčinami jsou rodinné prostředí, ze kterého osoba pochází, domácí násilí nebo nedostatečné vzdělání, stále se rozšiřující sexuální turistika, rozšíření prostituce v daném regionu, ale i donucení osoby vykonávat prostituci pod pohrůzkou násilí.

3.1 Sociologické teorie

Sociologické teorie chápou prostituci jako produkt špatných sociálních podmínek, chudoby a morálního úpadku rodiny. Sledují jak sociální prostředí, ekonomický kapitál a kulturu, tak i módní trendy ovlivňující chování člověka. „*Sociologie se při popisu prostituce opírá o celou řadu teorií, jimiž vysvětluje příčiny vzniku sociálních deviací. Např. je to teorie anomie, etiketizační teorie, subkulturní teorie, situační teorie, interakční teorie. Někteří sociologové kladou důraz především na ekonomickou stránku. Prostituce je vysvětlována jako jediná, byť extrémní, forma uplatnění individuálního, osobnostního kapitálu (sexappealu) a jeho ekonomické zhodnocení. Některé soudobé teorie interpretují prostituci jako specifický druh sociální směny – ekonomický vztah mezi zákazníkem a prodávajícím.*“ (Urban, Dubský, 2008, s. 132)

Ekonomická transakce stojí na vztahu, ve kterém se oba partneři citově neangažují. Spočívá na fungování principu nabídky a poptávky – pokud bude existovat poptávka po sexualitě bez citového vztahu, která nevyžaduje žádný dodatečný náklad mimo finančního (např. delší známost, dvoření, respektování milostných rituálů), pak na druhé straně bude existovat nabídka takovouto sexualitu poskytnout, pokud bude existovat také prostituce. Z tohoto se vyvozuje i ona sociální nevyhnutelnost prostituce. Tato teorie tak za příčiny spatřuje například nedostatek peněz k obživě, závadové či kriminální prostředí či deficit vzdělání.

Moderní vědci, srovnávají výskyt prostituce v různých zemích a stanoví dva hlavní faktory: průměrný příjem v zemi a přítomnost nebo nepřítomnost patriarchálních tradic (zejména náboženských zákazů).

Tam, kde ženy nemají příležitost jak vydělat na živobytí, prostituce často se stává pro ně téměř jediný způsob, jak přežít. To vysvětluje relativně vysokou úroveň prostituce v Latinské Americe a jihovýchodní Asii. Situace se však změní, když je země dominuje přísné patriarchální nebo náboženské normy, jimiž se řídí chování žen, jako vzor, je pozorované v islámských zemích, kde i přes nízkou životní úroveň, úroveň prostituce je relativně nízká.

V bohatších zemích, ženy mají menší ekonomickou motivaci zapojit se do prostituce, ale více lidí (mužů), které příležitostně chtějí koupit placený sex. Proto ve vyspělých zemích, prostituce je velice rozšířená, ale provozují jí z velké části přistěhovalci.

Typickým sociologickým příkladem jsou taky faktory, které významným způsobem formovaly osobnost člověka v dětství a dospívání. Jedním z nejdůležitějších je rodina jakožto prvotní instituce, ve které probíhá primární socializace. Rodina – základní, primární a neformální sociální skupina – významně ovlivňuje budoucí chování, neboť si v ní dítě osvojuje mravní normy a vytváří si hodnotovou hierarchii. Měla by plnit šest základních funkcí – biologicko-reprodukční, sociálně ekonomickou, ochrannou, rekreační a zábavnou, socializačně výchovnou a emocionální. Rodina předává jedinci hodnoty, učí ho hrát základní sociální role v životě, učí jedince způsobům chování ve společnosti (funkce socializačně výchovná). Pokud však jsou dítěti vštěpovány negativní pravidla, špatný hodnotový žebříček či je mu vzorem osoba se závadovým chováním, může toto vést k přijetí nevhodných norem za své. Při rozpadu rodiny, ať už rozvodem či ztrátou jednoho z rodičů, nesmí rodina připustit ztrátu pocitu bezpečí, jistoty a lásky (funkce emocionální). V opačném případě dítě hledá citové zázemí v jiných sociálních skupinách, často deviantně jednajících. Stejně tak by mu rodina měla zajistit ukojení základních potřeb biologického, hygienického i zdravotního rázu. Obstarat mu stravu, ubytování, spánek, léčbu v případě nemoci, bránit jej vůči cizím lidem, apod. (funkce ochranná). Někdy je dítě nuceno okolnostmi tyto potřeby si samo zajistit a jediným prostředkem je v tomto případě pro něj krádež, žebrání či prostituce. Jakmile se rodiče nezajímají o volnočasové aktivity dítěte, nepovídají si s ním a netráví s ním čas (funkce rekreační a zábavná), nemohou mít pak přehled, zda-li se daný jedinec stýká se závadovými osobami, pohybuje se v negativním prostředí či se věnuje nevhodným aktivitám. Např. drogová závislost je častým spouštěčem prostituce coby snadné formy obstarání financí na dávku. Takové počínání se ovšem neděje jen v závadových rodinách alkoholiků, toxikomanů, nezaměstnaných či delikventů, ale i v rodinách, kde se dítěti dostává všeho nadprůměrně a dítě vždy dostane vše, na co si vzpomene.

3.2 Psychologické teorie

S vývojovou teorií osobnosti v dětství a dospívání, s mutuálním vztahem rodičů a dětí či s pozdější reflexí v sexuálním zaměření jsou spojovány psychologické teorie. Celkově jsou orientovány na oblast sexuality a erotiky, i když některé jsou původem latentní. Teorie vysvětlují prostituci jako důsledek psychologické patologie nebo o důsledek poruchy osobnosti. Zkoumají se tedy psychické vlastnosti, charakterové rysy, inteligence a hodnotová orientace prostitutů. Prostituce samozřejmě předpokládá určité změny, deformace ve struktuře osobnosti, deformace v hodnotových orientacích a mravních strukturách. Z psychologických příčin lze jmenovat např. oblibu v nestřídmosti, luxusu a ve vysokém životním standardu a následnou ochotu podřídit tomuto životní styl i své chování. Teorie luxusu tvrdí, že se v měšťácké společnosti na kapitalistickém pozadí oddávají prostituci i muži, kteří tak činí nikoliv z nouze, ale jde jim o doplněk k vyššímu životnímu standardu, o možnost dopřát si luxus. Tato koncepce vystihuje značnou část prostituujících se osob, které u nás provozují prostituci v podobě společníků či eskort servisů.

Podle Urbana a Dubského prostá přelétavost, variační potřeba erotiky a nutkání ke změně sexuálních praktik či partnerů též patří mezi psychologické faktory. „*V psychologickém náhledu na příčiny prostituce lze zaznamenat fakt, že mezi prostitutky je vysoký počet osob zneužívaných v dětství, což může často vést ke změně vztahu k vlastnímu tělu a sexu.*“ (Urban, Dubský, 2008, s. 132)

Osobní zkušenost se sexuálním zneužitím v dětství je u prostituujících se osob signifikantně častější. „*V psychologickém náhledu na příčiny prostituce lze zaznamenat fakt, že mezi prostitutkami a prostitutky je vysoký počet osob zneužívaných v dětství, což může často vést ke změně vztahu k vlastnímu tělu a sexu. Někdy je prostituce považována za důsledek tradiční podřízenosti ženy muži.*“ (Urban, Dubský, 2008, s. 132)

„Děti tělesně týrané či sexuálně zneužívané pak častěji utíkají z rodin či institucionální péče a na ulici hledají způsob obživy. Placený sex se jim v mnohém zdá efektivnější než kriminální aktivity.“ (Vaníčková, 2007, s. 54)

Psychologické teorie tedy zkoumají osobnost zevnitř a individualitu člověka. Zkoumají, jaké jsou duševní vlastnosti, duševní procesy, tělesné prožívání a co, třeba i v minulosti zapříčinilo, že osoba provozuje prostituci. Konkrétní příčiny z hlediska těchto teorií tak mohou být například pohlavní zneužívání dítěte, týrání manželky jejím manželem, ale i duševní choroba.

3.3 Biologické teorie

Základem biologické teorií jsou vrozené sklony k prostituci u určitých mužů či somatické poruchy. *„Příčiny prostituce podle těchto teorií lze spatřovat v genetických a biologických rysech člověka a prostituce se tak jeví jako jedna z forem sociálně deviantního chování biologicky předurčeného. Dále tyto teorie vysvětlují prostitutivní chování na základě různých somatických poruch, např. hyperfunkci ovaria, nebo se snaží konstituovat typ prostitutky podle tělesných znaků.“ (Urban, Dubský, 2008, s. 132)* Mezi příčiny prostituce z hlediska biologické teorie tak můžeme zařadit například zvýšenou vzrušivost, respektive zvýšenou touhu mužů po sexu.

U psychologizujících teorií též hraje nutnou roli individuální motivační systém k danému chování. Motivaci, jež vychází z potřeb člověka, lze v obecném slova smyslu chápat jako podporování nebo tlumení činnosti daného jedince, aby něco konal nebo se takového konání zdržel. Tou hlavní motivací osob, které poskytují sexuální služby, je motivace ze zjištěných důvodů, tedy ekonomická. U pouličních prostitutů jí spíše charakterizujeme jako snahu o získání finančních prostředků na drogu či jinou návykovou látku prostřednictvím poskytování sexuálních služeb (Zvěřina in Truhlářová, Dvořáková, 2004, s. 12)

4. Rizika a problémy spojené s prostitucí a jejich řešení

Prostituce je spojena s nemalým množstvím rizik či komplikací. Nemusí jít vždy přímo o rizika, ale v každém případě je prostituce spojena s množstvím problémů. Problémy či rizika vycházející z provozování prostituce se ve velké části vážou na stranu prostituujících osob. Často např. dochází k tomu, že si prostituující osoby neplatí povinné zdravotní a sociální pojištění. Dalším problémem je, že se žena dostatečně nechrání a může tak otěhotnět. V takovém případě totiž většinou dítě někde odloží a musí se pak o něj postarat stát.

Problémy mohou nastat i při snaze začlenit prostituující osobu zpět do běžného života, protože jsou většinou málo kvalifikované - nebo vůbec, psychicky a sociálně nevyspělé, sociálně naivní, mají dluhy a přitom byly po určitý čas zvyklé vydělávat větší částky peněz. To vše jsou negativní dispozice, které znesnadňují jejich resocializaci.

S prostitucí je mnohdy spojováno i:

- šíření xenofobie, rasové nesnášenlivosti
- závislosti na nejrůznějších drogách
- rušení nočního klidu nebo porušování veřejného pořádku
- výtržnosti, krádeže apod.
- nezdaněné a nezdanitelné finanční příjmy
- nelegální pobyty cizinců

4.1 Pohlavně přenosné choroby

Provozování prostituce je jednou z nejrizikovějších činností, jedná-li se o přenos a šíření pohlavních nemocí a infekčních chorob. Nejrizikovější skupinou z hlediska nákazy a možného dalšího šíření sexuálně přenosných onemocnění jsou homosexuální prostitutky, osoby závislé na drogách, osoby s nižším intelektem a osoby provozující rizikový sex na ulici a silnici, které s vidinou vyššího výděлку nebo z neznalosti provozují sex bez ochrany.

Mezi nejzávažnější onemocnění na území České republiky patří syfilis a kapavka.

Kapavka – gonorrhoea

V roce 1879 objevil Albert Neisser původce choroby, gonokoka – bakterii *Neisseria gonorrhoea*. Kapavka se vyskytuje pouze u člověka. Gonokok vyvolává hnisavý zánět sliznic močopohlavních ústrojů, kromě sliznic močové trubice a děložního hrdla postihuje také často sliznici konečníku a oční spojivku. Při pokročilé neléčené nákaze však může vyvolat i postižení jiných orgánů, kloubů, sliznice úst, nosu a hltanu. Vzácností nebývá v takových případech ani kapavčitá sepsis - otrava krve.

První příznaky se projevují asi po 2 – 8 dnech. Rozlišujeme kapavku mužskou a ženskou, jelikož příznaky se u nich liší. U žen jsou to nejruznější gynekologické infekce (někdy se nemoc nemusí ani projevit). Od nákazy do objevení se prvních příznaků uplyne často delší doba, průměrně 5 – 7 dní. Příznaky výtok a obtíže při močení jsou však podstatně mírnější než u muže. To je také příčinou toho, že často více než polovina kapavčitých nálezů u ženy unikne pozornosti, žena je v té době pochopitelně infekční a o své nemoci se často dozví, až když nakazí dalšího muže. Ale u mužů jde o akutní záněty, které často vedou k vážným chronickým zánětům prostaty a následným možným poškozením plodnosti aj. K příznakům u mužů patří pálení a řezání při močení společně s hnisavým výtokem z močové roury a zarudnutím jejího zevního ústí, teplota, bolesti, výtoky, otoky, zarudnutí, bolesti kloubů aj.

Kapavka se přenáší pohlavním stykem genitálním, orálním i análním. Tato bakterie je velmi citlivá na zevní prostředí a dezinfekční prostředky, jejichž působením rychle hyne.

K nepohlavnímu přenosu může dojít výjimečně při nedodržení hygienických pravidel bezprostředně znečištěnými vlhkými předměty - jako ručníkem, žínkou, spodním prádlem. Kapavka se léčí antibiotiky, tabletami nebo injekcí. Neléčená kapavka nebo špatně léčená kapavka způsobuje revmatické horečky, chronické záněty a následnou neplodnost obou pohlaví.

Syfilis – Lues/Příjice

Syfilis způsobuje mikrob *Treponema pallidum*. K přenosu dochází nejen pohlavním stykem, ale i ústním kontaktem nebo konečníkem a přenosem z matky na plod.

Je to infekční onemocnění (bakteriální), které probíhá ve třech stádiích s individuálními příznaky po 10 dnech až 3 měsících od nakažení. Nejlépe lečí se v prvním stadiu. Projevuje se pestrou škálou příznaků, infekce má schopnost napodobit celou řadu nemocí. Může postihnout kterýkoliv orgán nebo tkáň. Neléčená nebo nedostatečně léčená může být v pozdním stadiu příčinou úmrtí či invalidity pacienta. Může být i vrozená.

V první fázi se utvoří takzvaný tvrdý vřed, který ale infikují přilehlé mizní uzliny a poté celý organismus. Není to vřed hnisavý. Jde o ztrátu kožní nebo slizniční tkáně kruhového nebo oválného tvaru velikosti čočky až pětikorunové mince, výjimečně větší. Masově růžová spodina nekrvácí, výrazněji nebolí a má tužší, až chrupavkovitý podklad. Asi za dalších 7 - 10 dní se přidruží nebolestivé zduření příslušných mizních uzlin. Tento vřed se za 2 až 3 týdny zahojí.

Pak za dalších 3 až 5 týdnů se začínají na různých místech těla objevovat syfilitické vyrážky a bolesti, které se poté mění v druhou fázi, lze ji zjistit pouze z krevních testů. I když se ale nemoc neprojevuje, šíří se dál, až napadne centrální nervový systém, srdce, kosti a klouby. Ke druhé fázi také patří pocity horkosti a někdy i vypadávání vlasů. Tyto příznaky však po čase zmizí.

V té době však *Treponema pallidum* začíná pronikat do různých tkání celého těla, aby tak, často až po řadě let, dala vznik třetímu stadiu, takzvané orgánové syfilidě. Terciální syfilis - po období latence cca 5-20 let dochází k projevům chronického zánětu, často ohraničeného na jednotlivý orgán. Nastupují halucinace, bludy a demence. Dochází k příznakům – neurologickým (tabes dorsalis, postižení hlavových nervů, obrny, neschopnost chůze) a psychiatrickým (poruchy řeči, bludy, demence, ústící do obrazu tzv. progresivní paralýzy s celkovým rozpadem osobnosti). Toto stádium je nejméně nakažlivé. V dnešní době, kdy bývá nákaza zachycena a léčena již v prvních dvou stadiích, jsou tato orgánová poškození vzácností.

Syfilis se léčí antibiotiky – penicilinem ve vysokých dávkách na lůžkových odděleních v nemocnicích. Základem prevence je včasná diagnostika a léčba, spolupráce pacienta a vyšetření všech sexuálních kontaktů nemocného dermatovenerologem. V případě, že jsou infekční ložiska mimo oblast krytou kondomem, nemůže ani kondom vzniku nemoci zabránit.

Infekce HIV/AIDS

V roce 1981 bylo v USA poprvé rozpoznáno nové onemocnění, které později dostalo jméno AIDS. Je to zkratka anglického pojmenování Acquired Immunodeficiency Syndrome, které vyjadřuje podstatu onemocnění. Jde o syndrom získaného imunodeficitu, tedy soubor příznaků, které vedou ke ztrátě imunity. Původcem onemocnění je virus HIV – Human Immunodeficiency Virus. Je to tedy virus, který způsobuje ztrátu obranyschopnosti u člověka. Tento virus napadá v těle určitou skupinu bílých krvinek, které ničí. Pokles bílých krvinek vede právě k selhávání imunity a dále se rozvíjí v onemocnění AIDS. Člověk nakažený virem HIV nemusí mít dlouhou dobu, třeba i několik let, vůbec žádné zdravotní potíže. Ale i v tomto tzv. bezpříznakovém období může nakažený člověk přenést infekci na další osoby. Základními projevy při nakažení jsou: horečka, úbytek váhy, bolesti hlavy, malátnost, neklid, otlaky úst, vředy a vyrážka, bolesti svalů, nevolnost a zvracení aj.

Podle současných znalostí nelze s určitostí říci, zda se u všech HIV nakažených osob onemocnění projeví. U velké většiny z nich dojde k rozvoji příznaků průměrně za 10 -11 let po nakažení. Jak brzy nebo pozdě dojde k rozvoji onemocnění AIDS ovlivňuje celá řada faktorů, jako je původní úroveň obranyschopnosti, životní styl, vyrovnávání se se stresovými situacemi, výživové návyky a mnoho dalších podmínek, především včas zahájená léčba. Každé, i lehké onemocnění představuje pro organismus zátěž. Člověk nakažený virem HIV má velmi oslabený organismus a může pro něj mít neblahé následky i „obyčejná“ chřipka. Je ovlivňován a omezován nemocí po celý svůj zbývající život.

Přenos viru HIV:

HIV virus je velmi citlivý k zevním vlivům, ničí ho běžné fyzikální a chemické prostředky, např. teplota nad 60 st. C, běžné dezinfekční prostředky – chlorové preparáty i např. mýdlo. Virus HIV se vyskytuje v tělesných tekutinách, zejména v krvi, spermatu a poševním sekretu. Při zaschnutí záhy hyne.

K dosažení nákazy musí do organismu člověka proniknout určité množství viru HIV – tzv. infekční dávka. K přenosu viru HIV dochází:

1. Nechráněným pohlavním stykem

Jde o nejčastější cestu přenosu. Vysoce riziková je každá kondomem nechráněná soulož do pochvy či konečníku, protože většina lidí neví, zda je jejich partner skutečně HIV negativní. Riziko je nejvyšší při nechráněném styku do konečníku a pro pasivního partnera při styku dvou mužů. Přenos infekce je snazší z muže na ženu než z nakažené ženy na muže. Dostatečnou ochranu, i když ne stoprocentní, poskytuje pouze kondom. Riziko nákazy HIV také zvyšuje přítomnost jiných pohlavních chorob, oděrek a poranění.

2. Krevní cestou

a) podáním infikované krve nebo krevních přípravků

V současné době je tento druh přenosu v naší zemi téměř vyloučen, neboť od roku 1987 jsou u nás všichni dárci krve kontrolováni, jestli není jejich krev infikována virem HIV. Při drobných poraněních je nebezpečí nákazy HIV virem od infikovaného člověka nepravděpodobné, protože k nákaze je třeba vysoké infekční dávky viru. Je však třeba vyhybat se společnému užívání hygienických potřeb, jako kartáčku na zuby a žiletkám.

b) při injekčním užívání drog

Společné užívání jehel, stříkaček a i roztoku drogy může u uživatelů drog, pokud je některý z nich nakažen vést k HIV infekci.

3. Přenos z matky na dítě

Těhotná žena nakažená virem HIV může nákazu přenést i na své dítě. Může se tak stát během těhotenství, porodu i kojení.

Dnešní medicína umí snížit riziko nákazy z matky na dítě. Pokud se žena rozhodne těhotenství ukončit, je HIV pozitivita zdravotním důvodem k interrupci. Proto je všem těhotným ženám doporučován test na přítomnost HIV protilátek, aby v případě pozitivního nálezu mohly být včas léčeny a snížilo se tak riziko přenosu nákazy na dítě.

Psychosociální důsledky HIV/AIDS:

Zjištění infikování se virem HIV je pro každého člověka psychický šok. Tento šok, který radikálně změní jeho život, se ještě zhorší s projevením příznaků – různých obtíží.

V pozdějších stádiích AIDS může dojít i k postižení nervového systému a pacient už není schopen ani běžných každodenních činností. Toto vše přispívá k sociální izolaci pacienta za stavu, kdy je čím dál více závislý na pomoci jiných lidí.

Pacienti v pokročilých stádiích HIV infekce nejvíce potřebují psychickou pomoc, morální a fyzickou podporu zdravotnických pracovníků, sociálních služeb, rodiny a okolí. Vytvoření takové sítě znamená pro pacienty zmírnění utrpení plynoucí z porušení jejich fyzické a psychické integrity, což u nich zase pozitivně ovlivní klinický průběh infekce (www.rozosbezrizika.cz).

Nejbezpečnější ochranou proti nákaze viru HIV je stálost v sexuálních vztazích. Při rizikovém sexuálním styku je velice důležité užívání prezervativu.

AIDS/HIV je celosvětovým problémem a netýká se jen problematiky spojené s prostitucí. Virem HIV se lze snadno a rychle nakazit, nebyl však doposud vyvinut žádný lék, který by dokázal organismus zcela vyléčit. Obzvláště v případě této nemoci je nejdůležitějším prvkem dostatečná prevence.

4.2 Organizovaná prostituce

Často však nejde jen o rizika či problémy, ale přímo o trestné činy, které přesněji vyplývají z nejrůznějších zákonných ustanovení. Těmito trestnými činy jsou : trestný čin kuplířství, trestný čin obchodování se ženami, trestný čin zavlčení do ciziny, dále ohrožování mravnosti, ohrožování mravní výchovy mládeže, ohrožování pohlavní nemocí, omezování osobní svobody, zbavení osobní svobody, znásilnění, pohlavní zneužívání, vydírání, loupež, maření výkonu úředního rozhodnutí a padělání a pozměňování veřejné listiny. Oběťmi těchto trestných činů jsou prostituující se osoby na straně jedné a zákazníci na straně druhé. Jak je vidět, s provozováním prostituce se velmi často slučují i činnosti a jejich následky, díky nimž mohou být přímo ohroženy lidské životy.

Jak bylo již uvedeno, prostituující osoby, které tuto činnost provozují dobrovolně, činí to ve většině případů za účelem výdělků, ale ne vždy tomu tak je. Jsou osoby (ve velké míře mladé dívky), které jsou k prostituci nuceny a z jejich činnosti profitují další osoby.

V některých případech, když žena odmítne, je využíváno i různých forem násilí, včetně vydírání nebo jiných forem donucení. Většinou jde o velmi rozsáhlou, organizovanou síť a vše se děje za hranicemi zákona. Hlavní slovo mají tzv. kuplíři, kteří „mají ve „správě“ zpravidla několik žen, které nutí k prostituci (Chmelík, 2003).

Řada prostituujících osob vykonává prostituci dobrovolně z komerčních důvodů. Existuje ale nemalé procento žen, které pro vysoké zisky kuplířů a osob podílejících se na prostituci, jsou k prostituci donucovány.

Organizovaná skupina zabývající kuplířstvím má zpravidla několik členů, mezi něž jsou rozděleny jednotlivé úkoly, jedna se o: **tipaře**, který ženy jako potenciální prostitutky vyhledává, **náborář**, který vytypované dívky kontaktuje, **pasák** nebo **kuplíř**, který osobu nutí k prostituci a vybírá zisk, ale také **hlídač aut**, který hlídá auto zákazníka, kterému je mezitím služba poskytována a další lidé. Při organizované prostituci zůstává dívka na jednom místě pouze krátkou dobu, protože pak již ztrácí na atraktivnosti.

Dle Chmelíka se však „organizovaná prostituce jako forma organizovaného zločinu vyskytuje jen výjimečně, zpravidla ve spojitosti s jinou závažnou trestnou činností jako je například obchod s lidmi.“ (Chmelík, 2003, s. 67)

Dívky či ženy se k organizované prostituci dostávají nejrozličnějšími způsoby. Můžeme mezi ně zařadit tyto:

- Dívky jsou k prostituci nuceny rodiči nebo blízkými příbuznými. Tento způsob je využíván zejména v romských rodinách, kde jsou k prostituci takto nuceny i nezletilé dívky.
- Privátně prostituující dívky se dostávají po čase do závislosti a pod „ochranu“ pasáků; jestliže takto odmítají vykonávat prostituci, jsou k ní opět nuceny různými formami donucení.
- Dívky jsou k prostituci svedeny jinou prostitutkou, zpravidla kamarádkou, a dostanou se do závislosti a vlivu kuplíře.
- Po vytipování jsou dívky kontaktovány a s jejich souhlasem zavedeny do prostředí prostitutek nebo po vytipování jsou dívky přinuceny k prostituci zpravidla poté, co byly násilně zavlčeny do místa určení k výkonu prostituce a zde prodány pasákovi.

(Chmelík, 2003)

Dostat se ze sítě organizované prostituce je často velmi obtížné. Dívky se mohou spoléhat jen na to, že na skupinu narazí policie a bude se snažit jejich činnosti zamezit, nebo musí dívka utéct a „zločince“ udat na policii. Jestliže se poté dostane opět do moci kuplíře, následky bývají tragické (Chmelík, 2003).

V souvislosti s rozšířením prostituce vznikají v některých lokalitách problémy, které negativně ovlivňují každodenní život jejich obyvatel. Zejména veřejné nabízení sexuálních služeb pobuřuje veřejnost, obtěžuje občany a má nepříznivý vliv na výchovu dětí a mládeže.

4.4 Prevence

Pojem prevence pochází z latinského slova *praeventus* a znamená zákrok předem. „V širším slova smyslu prevence znamená předcházení nežádoucímu jevu a ochrana před ním“ (Chmelík, 2003, s. 33).

Společnost tedy představuje v tomto smyslu složku výchovnou, preventivní a represivní. Výchovná a preventivní působení na jedince je v režii výchovně vzdělávacích ústavů v celé své škále, nevládních organizací, státních či dobrovolnických institucích. A samozřejmě v neposlední řadě by se na něm měla podílet rodina. Represivní snaha státu je vyjádřena prostřednictvím Policie České republiky, obecní a městské policie, státních zastupitelství, soudů a následně věznic nebo výchovných ústavů, ve kterých probíhá výkon trestu. Úspěšnost je závislá především na systematickém a metodicky jednotném, řízeném přístupu. Zapotřebí je tedy vzájemná spolupráce všech institucí, kterých se problematika tohoto sociálně patologického jevu týká. Z těch státních subjektů jmenujme například Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo práce a sociálních věcí či Ministerstvo spravedlnosti a dále pak orgány na úrovni krajů a obcí, jakož i nevládní a neziskové organizace.

V praxi se stává, že preventivní působení realizováno jako působení na jednotlivé negativní jevy (například prevence prostituce, týrání dětí atd.) jako by tyto jevy existovaly samostatně. Ovšem „ve skutečnosti spolu jednotlivé jevy úzce souvisí – alkohol, drogy, prostituce apod. Prevence v tomto pojetí by tedy měla působit tak, aby tyto negativní jevy omezila na minimum, zmírnila jejich dopady na společnost, když už je nedokáže úplně odstranit. Preventivní působení by mělo být systematické a zaměřené na ovlivňování podmínek vzniku těchto jevů komplexně.“ (Chmelík, 2003, s. 34)

Matoušek vidí zmirňování negativních důsledků prostituce v:

- prevenci pohlavně přenosných infekcí,
- prevenci sociálního propadu (tzn. ztráty statusu občana),
- prevenci kriminality
- prevenci závislosti (zprostředkování léčby závislosti, podpora v úsilí zbavit se závislosti).
- všestranné pomoci při vytváření vlastní rodiny, rodinného a společenského zázemí (Matoušek, 2005, s. 259)

Je třeba zvážit *primární*, *sekundární* a *terciární* prevenci, zde hovoříme o sociální prevenci:

Primární prevence – si klade za cíl předcházet a potlačit nežádoucí sociálně patologické jevy, je tedy zaměřena na širokou veřejnost a směřuje do budoucna. Důležitou a stěžejní úlohu zde plní masmédiá, výchovně – vzdělávací zařízení a legislativa. Aby byla primární prevence co nejúčinnější, a to i v oblasti prostituce, je potřeba se zaměřit na co nejnižší věkové skupiny a na prostředí, v němž se utváří postoje a hodnoty a v neposlední řadě také na mezilidské vztahy. Proto primární prevence podporuje komplexní výchovu osobnosti. Sexualitu je potřeba pozitivně podněcovat, a to v souladu s celkovým psychickým vývojem osobnosti. Využití hromadných sdělovacích prostředků ve spolupráci s lékaři, psychology či jinými odborníky se také jeví jako účinný prostředek. Poskytováním odborných článků a pořadů s pozitivním náhledem na sexualitu připravuje člověka k přirozenosti a informovanosti v této oblasti i na budoucí upevňování partnerských svazků. Rizika spojená s nechráněným pohlavním stykem nejsou mladou generací brána v potaz. Zvýšená informovanost a osvětová činnost o bezpečném sexu a předcházení pohlavně přenosných chorob je nutností. V neposlední řadě je nutné sledovat socioekonomické ukazatele rodin, zejména pak zdárně snižovat míru chudoby coby jedné ze základních příčin prostituce. V ghettech a různých komunitách je míra nezaměstnanosti přímo alarmující. Je vhodné se též věnovat dostupnosti a úrovni vzdělanosti, pestrosti volnočasových aktivit i kulturnímu vyžití mládeže.

Sekundární prevence – si zaměřuje na rizikové faktory, jakými jsou sociální prostředí a sociální vztahy. Jejím účelem je následně včasné vyhledání problému, poskytnutí aktuálních informací, poradenská činnost a sociální péče. Je možné obrátit se na sociální pracovníky, výchovné poradce apod., kteří jsou schopni poskytnout pomoc při řešení problému. Co se týče prostituce jako sociálně patologického jevu, je zde úloha sekundární rizikových skupin či jedinců a rizikových životních situací, za nichž k prostituci obvykle dochází. Sekundární prevence se tedy zaměřuje už na rizikové faktory, jakými jsou sociální prostředí a sociální vztahy. Jejím účelem je následně včasné vyhledání problému, poskytnutí aktuálních informací, poradenská činnost a sociální péče. Je možné obrátit se na sociální pracovníky, výchovné poradce apod., kteří jsou schopni poskytnout pomoc při řešení problému.

Terciární prevence – úkolem terciární prevence je poskytnutí odborné pomoci prostřednictvím lékaře, psychologa, anebo také streetworkera, který pracuje přímo v terénu. Terciární prevence usiluje rovněž o eliminaci recidivy, postpenitenciární péči a pomoc při resocializaci, která je důležitá v případě, když prostituující osoba projeví zájem a ochotu začlenit se zpět do „normálního“ společenského prostředí. Včasná intervence v podobě poskytování poradenství a sociální péče je základní složkou. Na poli terciární prevenci vyvíjí úsilí různá léčebná zařízení, poradenské služby a v neposlední řadě také občanská, charitativní a nezisková sdružení.

4.5 Pomáhající organizace, psychosociální služby, streetwork

V oblasti primární, sekundární a terciární prevence prostituce plní úkoly příslušná ministerstva, zde zejména ministerstvo vnitra a policie České republiky a dále nevládní a charitativní organizace, na jejíž činnost přispívají jednotlivé resorty ze svých rozpočtových kapitol.

Ministerstvo vnitra a Policie ČR

Co se týče problematiky celé mravnostní kriminality, jsou aktivity Ministerstva vnitra a Policie ČR na vysoké úrovni. Ministerstvo zpracovalo rozbor problémů souvisících s prostitucí včetně jeho systémového řešení, a které se stalo součástí usnesení vlády č. 331 ze dne 14. dubna 1999. Cílem tohoto materiálu je dosáhnout zvýšené ochrany mladistvých před negativními vlivy prostituce, zákazu prostituce osobám, které jsou mladší osmnácti let a zamezení přístupu dětem do prostor, kde jsou sexuální komerční aktivity běžně vykonávány.

Nevládní organizace plní na poli prevence nezastupitelnou roli, proto je potřeba je finančně podporovat ze státních a městských dotačních systémů. Jejich činnost lze obecně rozdělit do několika oblastí:

- provozování krizových telefonních linek (organizace, které provozují linky důvěry, dětská krizová centra apod.)
- práce v terénu mezi prostituujícími osobami se specializací na poskytování zdravotní pomoci a prevenci pohlavních chorob (Rozkoš bez rizika)
- asistence obětem obchodování s lidmi; poskytování jim právní, sociální a poradenskou pomoc (například La Strada)
- pomoc obětem trestné činnosti včetně právní a sociální pomoci (Bílý kruh bezpečí)

Rozkoš bez rizika (R-R)

Rozkoš bez rizika je občanským sdružením, nestátní neziskovou organizací s právní subjektivitou. Hlavním cílem je léčba sexuálně přenosných chorob, zejména zabránění šíření HIV/AIDS, syfilisu, kapavky, hepatitidy, včetně předtestového a potestového poradenství. Provoz ambulance v Praze i Brně je pravidelně 1 x týdně. V ordinačních hodinách je vždy přítomen lékař venerolog, který se střídá s lékařkou gynekoložkou. Celostátní působnost občanského sdružení je samozřejmostí, nicméně zaměřuje se hlavně na místa s vysokým výskytem prostituujících osob. Sdružení se zaměřuje na osoby s rizikovým sexuálním chováním a životním stylem, jako jsou prostitutky, ale také na bezdomovkyně a osoby drogově závislé. Náplní práce Rozkoše bez rizika jsou jednak aktivity zdravotnické, psychosociální, ale také volnočasové. Co se týče zdravotnické péče, Rozkoš bez rizika klade velký důraz na preventivní práci s prostitutkami, a to skrze terénní sociální práci (tzv. streetwork). V terénu se snaží prostituující osoby opakovaně zvát na bezplatné lékařské vyšetření, které provádí specialista – lékař (k běžnému vyšetření patří odběr krve na protilátky na HIV, syfilis, hepatitidy, kapavku a další). Péče směřuje pro všechny prostituující ženy, ale jelikož velká většina z nich žije na hranici finanční nouze, nepoužívá ochranné prostředky (což je typický příklad prostitutek silničních a pouličních, které se nabízejí bez ochrany za finanční příplatek), jsou výše uvedená vyšetření bezplatná.

Od roku 1998 se podařilo zprovoznit mobilní vyšetřovací jednotku, která pravidelně vyjíždí do nejrizikovějších oblastí s nejvyšším počtem sexuálních pracovnic.

Psychosociální práci občanského sdružení můžeme rozdělit na *institucionální* a *terénní*.

Co se týče institucionální sociální práce, tak tato forma pomoci probíhá přímo v poradenském středisku a zahrnuje práci *krátkodobou* a *dlouhodobou*.

- *krátkodobá* – mezi nejčastější úkony sociální práce patří například asistence při vyřizování dokladů, pobytu na území ČR, doprovázení na úřady a jiné asistenční služby, jako doprovázení klientek do azylových zařízení nebo hledání ubytování. Dále také pomoc při hledání zaměstnání, což se týká především Rómek nebo žen, které uvažují o ukončení kariéry prostitutky. Často nemají ponětí, jak hledat zaměstnání, jak si domluvit pohovor, jak vůbec

mluvit po telefonu a jednat při osobním kontaktu s personalistou. R-R pomáhá klientkám získat tyto dovednosti a mohou si je zde nanečisto vyzkoušet.

- *dlouhodobá* - účelem je pomoci klientce při resocializaci, tedy opětovného návratu nebo začlenění do společnosti a to snahou o zlepšení vztahů s rodinou a okolím, vymanění se z drogové či jiné závislosti apod. Jedná se o proces, který není jednoduchý a vždy je spojen s mnohočetnými problémy vyžadujícími postupné řešení. Mezi typické formy institucionální sociální práce patří krizová intervence, prevence negativních sociálně patologických jevů a také rozhovor s klientkou.

Streetwork

Streetwork neboli terénní sociální práce patří mezi nejdůležitější a nejúčinnější metody sociální práce Rozkoše bez rizika.

Uvádím specifikaci anglického výrazu „streetwork“. Toto slovo v českém překladu znamená práce na ulici, ale spíše je známo pod českým ekvivalentem terénní práce. V literatuře je pojem streetwork míněn jako „*specifická vyhledávací, mobilní terénní sociální práce, která zahrnuje aktuální nízkoprahovou nabídku sociální pomoci uživatelům drog a osobám zpravidla mladšího věku žijícím rizikovým způsobem života, u nichž je předpoklad, že sociální pomoc potřebují a dosud nejsou v kontaktu s příslušnou institucí. Tyto osoby (klienti) jsou kontaktovány ve svém přirozeném prostředí, tzn. v místech a v době, kde a kdy se nejvíce vyskytují.*“ (Matoušek, 2008, s. 169).

Zhruba dvakrát do týdne streetworker (sociální pracovník) v nočních hodinách navštěvují místa, kde se provozuje prostituce, oslovují již známé klientky a kontaktují nové, v průběhu rozhovoru klientky informuje, jak chránit sebe a své zdraví. Nabízí jim bezplatné a anonymní testování na pohlavně přenosné choroby, poskytují informační materiály o bezpečnějších formách sexuální práce, o službách sdružení, nezbytné kondomy a lubrikační gely – preventivní (ochranné) prostředky. Kondom brání přímému styku sliznic (úst, anální sliznice či pohlavních orgánů) a brání tak přenosu viru HIV. Lubrikační gel zabraňuje protržení kondomu v případě, že žena není dostatečně zvlhčená nebo při análním styku. Taková setkání jsou zakončována pozváním do ordinace na kompletní venerologické

vyšetření. Kontaktovaným klientkám jsou také předávány důležité rady pro jejich práci, např. jak snížit rizika protržení kondomu, co dělat, když kondom praskne atd.

V některých příhraničních oblastech prostitutky pracují na ulici za velmi náročných pracovních podmínek a často se setkávají s násilím jak ze strany zákazníků tak i „manažerů“. Toto násilí bývá opakované a nepřiměřeně brutální, dívky přicházejí do poradny s modřinami, zlomeninami, popáleninami. Poradna dává kontakty, kam se dívky mohou obrátit. Dalším velkým problémem je stále rostoucí počet klientek, které jsou závislé na alkoholu nebo drogách. Těmto klientkám terénní pracovníci poskytují kontakty na organizace, které se drogovou problematikou zabývají (např. K-centrum Sananin, Drop-in a s těmito organizacemi Rozkoš bez rizika blíže spolupracuje).

Bezplatné služby jsou také poskytovány v mobilní ambulanci. Zjistilo se, že i sebemenší finanční příspěvek může být důvodem k odmítnutí služby, což je (resp. může být) společensky nebezpečné, obzvláště v případě, že klientka trpí některou z vážných pohlavně přenosných infekcí. Vyšetřují klientky cizinky, které nejsou pojištěné a jejich sociální situace je špatná. Tyto ženy vyšetřují a léčí také zdarma.

Streetwork je vykonáván např. v parcích, podchodech, nádražích, sklepích, rockových klubech, restauracích, diskotékách, hernách apod. Z výčtu míst vyplývá, že streetworker nevykonává svoji činnost pouze na ulici, jak uvádí doslovný překlad. Snaží se nabídnout pomoc převážně mladistvým žijícím rizikovým způsobem života a ukázat jim tak cestu k jiným způsobem bytí. Práce streetworkera rovněž spočívá v navázání prvního kontaktu, vzájemného poznání jedince či skupiny a získání si tak jejich důvěry.

Kromě výše uvedených činností se občanské sdružení věnuje také i kulturní činností. Již devět let provozuje pražská pobočka divadelní soubor Rozkoš (divadlo jako substituční droga), ve kterém účinkují klientky a příznivci sdružení. Občanské sdružení Rozkoš bez rizika pravidelně organizuje různé semináře, konference a kulturní vystoupení pro širokou veřejnost; pracuje na zahraničních projektech (například humanitární pomoc Ukrajině a poskytnutí pojízdné kliniky pro Zimbabwe).

La Strada

Jedná se o nevládní neziskovou organizaci zabývající se problematikou obchodování s lidmi. La Strada byla založena v roce 1995 a je jedinou v ČR, která se výhradně věnuje poskytování pomoci obchodovaným a vykořisťovaným osobám; je součástí mezinárodní organizací *La Strada International*, *Platform for international cooperation on undocumented migrants* a *Global Alliance Against Trafficking in Women*. Působí tedy ještě v dalších zemích.

Je jedinou organizací na území České republiky, která se zabývá kromě prostituce hlavně problematikou obchodování se ženami a jejich vykořisťování – „na úrovni poskytování sociálních služeb, prevence, vzdělávání, advokačních a lobby aktivit.

Cílovým skupinám poskytuje La Strada tyto služby:

1. poskytování sociálních služeb osobám starším 18 let i zahraničním osobám,
2. prevenci a vzdělávání zaměřené na informace, jak bezpečně pracovat v zahraničí, aby nedocházelo k vykořisťování,
3. advokační a lobbistické aktivity usilující o změnu legislativy, aby nedocházelo k obchodování s lidmi a vykořisťování, a chránit tak práva a zájmy cílové skupiny.

La Strada poskytuje tyto sociální služby: základní životní potřeby, jako je ubytování v azylovém bytě organizace, nejdéle po dobu 6 měsíců. V případě, že uživatelka bude s organizací spolupracovat, může jim být ubytování hrazeno až do jednoho roku. Dále je poskytována strava, hygiena, finanční pomoc v rámci spolupráce, případně zdravotní a psychologická péče.

Do sociálních služeb zahrnují i sociální poradenství zaměřené na předcházení, řešení a zabránění opakování rizikových situací a jevů. Služba zajišťuje také doprovod klientů při jednání na úřadech a v rámci této služby provozuje La Strada SOS a INFO linku.

V případě, že se klientka rozhodne pro návrat do země původu, zprostředkovává organizace bezpečný návrat do vlasti, a vyžaduje-li to klientka, i následnou péči.

Služby poskytované telefonicky, e-mailem a jedna či dvě osobní konzultace mohou být poskytovány anonymně. Klientka absolvuje vstupní rozhovor, který může provést pracovník s touto osobou telefonicky nebo osobně.

Pro uživatelku je zavazující spolupracovat se sociální pracovníci. Jejich spolupráce spočívá v interaktivním podávání informací a plnění povinností s cílem osamostatnění klientky. Dohoda mezi nimi skončí uplynutím doby trvání dohody, odstoupením klientky od dohody, poruše-li hrubě pravidla a neplní povinnosti plynoucí z dohody, nebo neplní-li klientka závazky.

La Strada spolupracuje s Ministerstvem vnitra ČR v rámci Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi. Obchodované osoby mají možnost v rámci tohoto programu využít komplexní péče této organizace minimálně po dobu dvou měsíců. Do konce druhého měsíce se musí obchodovaná osoba rozmyslet, zda bude spolupracovat s policií, či nikoli. V případě kladného vyjádření může pokračovat v programu, pokud ne, účast v programu bude po této lhůtě ukončena, ale může nadále využívat služeb La Strady.

La Strada také pořádá různé přednášky a besedy, typicky například pro studentky základních a středních škol, které informuje mimo jiné o rizicích nabízené práce v zahraničí. La Strada vydává příslušné informační brožury určené pro ženy, které prostituci provozují (v minulosti již vydala brožuru pro ženy – migrantky, které jsou, co se týče obchodování s lidmi, ohroženou skupinou). Významnou prevenční činností je i školení profesionálů, kteří pracují s rizikovými skupinami (školí zejména zaměstnance státních úřadů, azylových domů, Policie ČR, ale i pracovníky jiných neziskových organizací zabývajících se terénní prací). V neposlední řadě La Strada poskytuje pomoc ženám a dívkám, které se staly oběťmi obchodování; těmto traumatizovaným osobám poskytují bezplatnou psychologickou, právní pomoc, snaží se jim pomáhat se sehnáním ubytování a zajištění lékařských vyšetření. La Strada je činná i co se týče pomoci při resocializaci, v těchto případech se snaží podat pomocnou ruku při hledání vhodného bydlení a zaměstnání

Je potřeba si uvědomit, že prostituci vymýtit nelze a ani její striktní zákaz by nic nevyřešil, je potřeba určit regulativ pro její provozování, snažit se eliminovat nežádoucí důsledky a důsledně odhalovat trestnou činnost s ní související. Obecně, předcházení mravnostní kriminalitě je velmi složitý a dlouhodobý proces, který vyžaduje účinnou spolupráci nejen orgánů činných v trestním řízení, ale taktéž občanů, škol, rodiny a dalších specializovaných organizací, kterým jsem se v této práci věnovala.

Nejúčinnější se v této oblasti jeví terénní sociální práce, jíž se věnují příslušné organizace, které jedině takto mohou přímo poznat dané prostředí, příčiny a osoby v něm se pohybující, a poskytnout jim příslušnou odbornou pomoc. Velmi důležité je i prolomení bariéry lhostejnosti občanů k trestné činnosti s prostitucí souvisící, klasicky se jedná například o znásilnění a pohlavní zneužívání.

V těchto případech sehraává důležitou roli tzv. nízkoprahové organizované působení, jehož cílem je prolomení studu u rizikových jedinců a navázání osobního kontaktu s nimi. Jedlička uvádí definici pojmu „nízkoprahovost“, která znamená „*že poskytovatel organizuje a uspořádá službu (péči, pomoc i intervenci) tak, aby byla umožněna její maximální přístupnost a fyzická dostupnost. Poskytovat službu nízkoprahově předpokládá úsilí sledovat, vyhodnocovat a následně odstraňovat technické, psychologické a sociální bariéry, které by bránily cílové skupině ve vstupu do prostoru zařízení či při využití nabídky poskytovaných služeb.*“ (Jedlička, 2004, s. 377).

Prevenici nízkoprahově organizovaných sociálních a výchovných služeb nelze zaměřovat na jediný problém. Soustřeďuje se na jedince závislé na návykových látkách, provozujících prostituci, ale i na záškoláky nebo „útěkáře“ z domova s cílem vyhledat tyto znevýhodněné nebo ohrožené jedince a minimalizovat rizika problémů spojených s jejich životem v subkultuře.

5. Psychologické a sociální dopady prostituce

Následky prostituce psychologického rázu lze obecně shrnout hned do několika oblastí pojednávajících oběti násilí (proces viktimizace – od sexuálního styku bez ochrany až po určité formy mučení se sadomasochistickými prvky),

- sociálním traumatu; odmítání vztahů v sociální sféře,
- psychickém stigmatu,
- stresu; dlouhodobým působením stresoru dochází ke vzniku a vývoji
- chorobných změn v těle, projevujících se nemocemi srdce a krevního oběhu, trávicího traktu, alergiemi, snížením imunity a svalovými potížemi; s tím navazující posttraumatická stresová porucha, která bývá podle okolností různě dlouhou dobu,
- suicidálním chování (sklony k sebevraždě),
- drogové závislosti a závislosti na alkoholu (jakožto donucovacího prostředku, k podpoření promiskuity, důvodu prostituce či následku prostituce),
- zneužití pro kriminální aktivity,
- marginalizaci, migraci a ilegality – postupné odsouvání na okraj společnosti a s tím spojená změna místa pobytu, život na útěku
- sexuálním a reprodukčním zdravím,
- poruchách somatického zdraví; poruchy tělesného zdraví spojené se snížením imunity, délkou života,
- vyloučení ze společnosti – devastace psychiky, zlomená osobnost, plně rozvinutá forma sociálního traumatu

Z hlediska sociální stránky dopadů prostituce je potřeba uvést především destrukci veškerých sociálních vazeb. Na osoby provozující sexuální služby za úplatu je pohlíženo jako na nežádoucí členy a jsou odsouvány na okraj společnosti. U existence rodiny dochází k rozvratu až k samotné ztrátě rodinného prostředí.

Netýká se to, jak je v předchozí podkapitole uvedeno, jen nemocných pohlavně přenosnými chorobami, ale i osob, u kterých se teprve začínají objevovat patologické jevy, jako jsou krádeže, podvody a chorobné lhaní. V takových případech se rodiny od jedince distancují a tento se uchyluje po ztrátě finančního, ubytovacího a sociálního zázemí k prostituci.

S touto ztrátou se rapidně snižují i životní standardy. Dochází též k přehodnocení dosavadního života a nastavují se nové limity žití. Hodnotová orientace je uzpůsobena novým podmínkám, ve kterých se jedinci nedostává základních sociálních potřeb a je nucen spoléhat se jen sám na sebe.

Problémy vyvstávají v budoucnosti se založením rodiny. Samotné nalezení partnera, který je schopen pochopit minulost milované osoby, je velmi obtížné. Ponejvíce se stává, že si prostitutky vybírají protějšek ze stejné sociální skupiny. Partneři tak před sebou nemusejí nic skrývat. Oba totiž vědí, čím si ten druhý prošel. Nezřídka se stává, že do partnerského svazku vstupuje prostitut s člověkem drogově závislým či s jiným návykovým chováním. I díky spojení dvou patologických prostředí nebývá zvykem plánování založení rodiny. Dotyční se nedokáží postarat sami o sebe, jsou na tom bídě po stránce mentální, fyzické, sociální i ekonomické.

Již naznačená drogová závislost je též velikým zásahem do rodinného života. Pokud byl jedinec závislý ještě před zahájením prostituční dráhy, pak se často stává, že právě drogy jsou oním důvodem, pro který se rodina odvrátí od závislého. Tento stav se nezmění ani po úspěšné léčbě. Opět je tím spouštěčem notorické lhaní a podvádění, vytrácení peněz, pozdní příchody, apod. Ceny drog jsou poměrně vysoké, a proto se závislý jedinec často potýká s finančními problémy. Pokud již měl zaměstnání, bývá z něj často propuštěn, neboť ztrácí základní pracovní návyky. V počátcích je nedostatek financí řešen půjčkami od známých, později už se dopouští i podvodů a krádeží. Chování jedince se kriminalizuje.

Lidé s drogovou závislostí velmi často ztratí i sociální kontakt s realitou. Zážitek z drogy je natolik silný, že si s dříve oblíbenými lidmi nemají co říct. Začínají se rozcházet nejen jejich zájmy, ale i názory a samozřejmě chování.

Co se týče zdravotních důsledků, rozlišujeme u drogově závislých mezi abstinenními příznaky a vlivem užívání drog na organismus. Zdravotní následky užívání drog se projevují až relativně pozdě. Patří mezi ně nespavost, nechut' k jídlu, vyčerpanost, špatná orientace,

poruchy percepce, objevují se různé fobie, nedostatečná činnost ledvin, jater či mozku, zhoršení funkce paměti a reflexů a další. K nepřímým zdravotním důsledkům patří i nemoci způsobené znečištěným nebo již použitým injekčním materiálem. Tedy například otrava krve, sexuálně přenosné nemoci, velmi častá je mezi narkomany žloutenka, a další nemoci, které se přenášejí krví. V rámci prevence streetworkem se o tento problém starají některé humanitní organizace (např. Drop In) nabízením narkomanům zdarma výměnu injekčního materiálu za sterilní.

Právě s řešením sociálních problémů pouliční prostituce mají své velké zkušenosti nevládní organizace. Bohužel je nutné podotknout, že tyto uskupení suplují činnost státní správy, která by se o systematickou práci měla ponejvíce starat a působnost neziskových organizací by tak byla jen jakýmsi doplňkem. Realita je ovšem opačná.

5.1 Rodinné vztahy a její rozvrat

Rodina je sociální skupinou a její krize či rozpad zasahuje do fungování právních, ekonomických, výchovných a dalších společenských struktur. Rodinný rozvrat nemusí být vždy spojený s rozvodem. Existují takové formy rodinného soužití a „ne soužití“, které vytvářejí z rodiny skupinu už sociálně nefunkční.

Americký sociolog William J. Goode klasifikoval tento sociální problém takto:

1. neúplná rodinná jednotka
2. rozpad rodiny z důvodu odchodu, zrušení, rozvodu, opuštění některého z obou manželů
3. rodiny typu „prázdná skořápka“ – jednotliví členové žijí společně, ale stýkají se spolu jen minimálně. Chybí tady citová podpora
4. rodinné krize způsobené vnějšími událostmi – smrt nebo uvěznění jednoho z manželů, války nebo přírodní katastrofy atd.
5. vnitřní katastrofy způsobené mentálními, emocionálními nebo tělesnými poruchami jako jsou např. duševní zaostalost dítěte, psychózy, chronické a nevyлéčitelné tělesné nemoci

„Rodina je organizační útvar, a aby mohla správně fungovat, musí plnit základní funkce – biologicko-reprodukční, ekonomickou, socializační a akulturační, emocionální.“

(Srov. Pecka, 2005, s. 91)

Prostituce může způsobovat rodinné problémy, které mohou vést k rozvracení rodiny až k její rozpadu – ne všichni členové s prostitucí souhlasí, pociťují stud a to může vést k vyloučení prostituujícího člena i k nevráživosti mezi ostatními členy rodiny.

Zejména mužský názor je, že prostituce někdy může přinášet užitek pro mezilidské vztahy, a to v případě, že manželka neuspokojuje mužův sexuální chtíč, což vyvolává mezi manžely napjatou situaci. Prostitutka je pak jediná, která mužské sexuální požadavky uspokojí a muž nemusí navazovat nějaký jiný vztah. Nicméně pozitivum prostituce je to, když osoba trpící nějakou sexuální úchylkou, podivné touhy, které se bojí svěřit s manželkou/ přítelkyní tedy osoba chorá, která by bez sexu mohla spáchat například trestný čin znásilnění, si svůj sexuální pud uspokojí u prostitutky a předejde tak spáchání trestného činu.

Různé úspěchy a neúspěchy, běžné interakce v životě členů rodiny mohou být převáděny nebo vysvětlovány odkazem na ostatní příslušníky rodiny. Pokud převládají negativní reakce mohou vznikat pocity rozladěnosti, zklamání, nedůvěry, které se postupem času stanou pro rodinu „nesnesitelnými“. Tady pak dochází k situaci, kdy některý z odpovědných členů rodiny přestává plnit své úkoly, které od něj společnost očekává a právě tato situace se stává sociálním problémem.

6. Právní úprava prostituce a systémy regulace

Prostituce je sociálně patologický jev a souvisí s ní sociální, zdravotní i bezpečnostní rizika. Přesto není právním řádem České republiky komplexně řešena. Právně regulované jsou jen některé nejzjevnější problémy s prostitucí související. Účinnost stávajících právních nástrojů je však sporná.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, umožňuje mj. regulovat prostituci tak, aby nenarušovala veřejný pořádek, neohrožovala výchovu dětí a mládeže a neurážela mravní citění veřejnosti. Na základě tohoto zákona mohou obce k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku stanovit obecně závaznou vyhláškou, vydanou v samostatné působnosti, které činnosti lze vykonávat pouze na místech a v čase vyhláškou určených. Dále mohou stanovit, že na některých veřejně přístupných místech v obci jsou takové činnosti zakázány (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)).

Usnesením č. 331 ze dne 14. dubna 1999 schválila vláda materiál pod názvem “Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení”. Z tohoto materiálu vyplynula potřeba zásadním způsobem změnit postoj státní administrativy nejen k problémům, které prostituci provázejí, ale zejména k prostituci a sexuálnímu obchodu jako takovým. Na základě uvedeného usnesení předložil ministr vnitra dne 29. října 1999 vládě České republiky.

Návrh věcného záměru zákona o prostituci. Účelem navrhovaného zákona bylo vytvoření komplexní úpravy, která bude řešit otázku prostituce. Návrh věcného záměru zákona o prostituci byl s upřesňujícími připomínkami projednán všemi komisemi Legislativní rady vlády. Při závěrečném projednávání však nebyl doporučen k projednání vládou České republiky.

Dne 14. března roku 1958 přistoupila Československá republika k “Úmluvě o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob”, která vstoupila v platnost 25. července 1951. Tato Úmluva předpokládá potlačení prostituce jako jevu

neslučitelného s lidskou důstojností. Filosofii předmětné Úmluvy je prohlásit v ní vyjmenované činy (např. obstarání prostituce jinou osobou či využívání prostituce jiné osoby, v obou případech i se souhlasem této osoby, dále provozování či financování nevěstince a pronajímání budovy za účelem prostituce jiných osob) za trestné a trestat je.

Úmluva neobsahuje možnost uplatňovat výhrady, přesto v souladu s Vídeňskou Úmluvou o smluvním právu byly v praxi učiněny. Šlo však o výhrady procedurální, nikoliv věcné. Pokud jde o možnost vypovězení citované Úmluvy, tato možnost existuje (jde o dvanáctiměsíční výpovědní lhůtu).

Legislativní rada vlády ve svém písemném stanovisku k projednávání Návrhu věcného záměru zákona o prostituci konstatovala, že je nutné prostituci považovat za realitu, tuto realitu však lze pouze tolerovat. Předložený Návrh věcného záměru o prostituci však jde výrazně nad pouhou toleranci tohoto nežádoucího sociálně patologického jevu a předpokládá v některých směrech aktivní přístup státu k problematice výkonu prostituce, a to nikoli pouze ve formě prosté regulace, nýbrž ve formě aktivního zasahování do výkonu této činnosti.”

Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob chápe prostituci jako něco, co je neslučitelné s důstojností a ctí lidské bytosti a co ohrožuje blaho jednotlivce, rodiny a společnosti. Smluvní státy jsou tak nuceny zaujmout tvrdý represivní postoj, jak k osobám provozujícím prostituci, tak k osobám, které ji podporují nebo jejím provozování vědí. Logickým důsledkem tohoto postoje je zatlačení prostituce do ilegality na okraj společnosti, její kriminalizace a zneužívání organizovaným zločinem.

Z dikce i obsahu předmětné Úmluvy je patrné, že vznikala v poválečném období, které bylo mimo jiné charakterizováno nepříznivou socio-ekonomickou situací, nesmiřitelným politickým rozdělením světa, paternalistickým přístupem k řešení sociálních problémů. V té době vrcholilo i abolicionistické pojetí řešení celé řady sociálních problémů a boj o rovné postavení žen.

Současná situace je zásadně odlišná - změna politických poměrů, liberalizace společenských postojů, otevření hranic, globalizace ekonomiky a životního stylu jsou provázány i negativními průvodními jevy těchto sociálních procesů. K nim patří i masová ekonomická migrace, růst kriminality a organizovaného zločinu a nebývalý rozvoj prostituce a problémů s ní souvisejících.

Úmluva nepůsobí problémy pouze České republice, ale i dalším zemím. To vše vede k potřebě přehodnocení Úmluvy a jejího dopadu na schopnost států efektivně reagovat na nežádoucí rozvoj sociálně patologických jevů provázejících prostituci.

V této souvislosti je třeba uvést, že řada evropských demokratických států i světových velmocí k této Úmluvě nikdy nepřistoupila (např. z členů Evropské unie - Rakousko, Německo, Nizozemí, Velká Británie, Řecko, Švédsko, Irsko / ostatní státy - Švýcarsko, Spojené státy americké, Kanada, Austrálie). Tyto státy mají v současné době již po několik let fungující legislativu, která umožňuje regulovat prostituci.

PRAKTICKÁ ČÁST

7. Cíl výzkumu

Hlavním cílem praktické části mé diplomové práce je potvrzení reality a dosavadních poznatků o prostituci, které jsem představila v teoretické části práce a pokusit se do hloubky proniknout do světa prostituujících osob. Zajímalo mně, jak prostitutky vnímají sebe a svou realitu, ve které žijí, a jakým způsobem řeší svou situaci. Cílem výzkumu bylo také zjištění jaký vliv má prostituce na budování interpersonálních vztahu a následně zodpovězení okruhů položených otázek, zaměřených na zjištění vlivu prostituci na vytváření vlastní rodiny a společenského zázemí.

V rámci zachování vnitřní integrity rozhovorů jsem byl nucen vytvořit určité hrubé okruhy, skrze které jsem ale přesto rozhovor strukturoval. Však tato témata respondentkám jsem nevnucovala. Spíše jsem si pozorně všímala, jestli se v rozhovoru objevují, a v kladném případě jsem se snažila o jejich rozvinutí vhodnými otázkami. Uveďme si základní okruhy či perspektivy, skrze které jsem na jednotlivé příběhy nahlížel a kterých se budu držet i v této práci:

- Základní údaje
- Rodinně zázemí
- Osobní historie
- Vztah a motivace k prostituci
- Vztah ke zdraví a drogám

Okruhy otázek k šetření

Výstupem provedeného výzkumu jsou odpovědi na tyto otázky:

1. Z jakých rodinných poměrů prostituující osoby pochází?
2. Jak se dostaly k tomu povolání a jestli prostituující osoby vykonávají prostituci dobrovolně?
3. Jaký podíl na volbě povolání má úroveň vzdělání respondentky?
4. Jaký podle nich negativní vliv má prostituce na rodinný a společenský život?
5. Jak reagují na toto povolání jejich rodiče, známe, kamarádi, děti? Jestli se baví spolu o prostituci?
6. Jaký měly zdravotní problémy související s prostitucí?
7. Jak žijí s pocitem, že roky dělají prostituci?
8. Napadlo někdy s prostitucí skončit a začít se věnovat jiné práci?
9. Co by doporučily pro začínající mladé prostitutky?

Stanovené hypotézy

1. Většina prostituujících osob pochází ze špatného prostředí v primární rodině
2. Většina prostituujících osob má traumatizující zážitek z dětství
3. Prostituce má vliv na rodinný život prostituujících osob
4. Většina prostituujících osob si myslí, že nemohou dělat jiné povolání než prostituci kvůli nízkému nebo žádnému vzdělání
5. Většina prostituujících osob vybírá partnera ze stejným povoláním
6. Prostituce má vliv na sociální život prostituujících osob
7. Většina prostituujících osob má problémy s drogy
8. Většina prostituujících osob nechodí na pravidelné zdravotní prohlídky
9. Většina prostituujících osob berou své zaměstnání jako každé jiné

10. Metodologie výzkumu

Pro realizaci výzkumu jsem se rozhodla zvolit kvalitativní výzkum formou narativního rozhovoru. Tato metoda se mi zdála být nejvhodnější pro odhalení detailů, zodpovězení na položené výzkumné otázky a potvrzení nebo vyvrácení stanovených hypotéz. Forma narativního rozhovoru mi navíc umožnila delší a intenzivnější kontakt s respondentkami. Jednalo se vlastně o rozhovor tváří v tvář, kde jsem vhodnými prostředky usměřňovala směr rozhovoru.

Využila jsem otevřené otázky, které jsem předem připravila a přizpůsobovala povaze probíhajícího rozhovoru. Byla věnovaná pozornost rozpoložení respondentek a jejich schopnost vyjadřování. U některých informantek je otázek méně, u některých více, tak jak to situace vyžadovala pro plynulost rozhovoru. K zachování celistvosti a přesnosti získaných dat z interview bylo využito záznamového zařízení- diktafonu a psaných poznámek do poznámkového sešitu. Tato data byla následně analyticky zpracována. Zřejmě jsem respondentky předem upozornila na svůj záměr a ženy bez výjimky souhlasily, pod podmínkou zachování jejich anonymity. To, jaké otázky a odpovědi nakonec zazněly, záviselo na zkušenostech respondentek, jejich chuti vypovídat a v závislosti na tom jakým směrem se samotné interview ubíralo. Tento způsob dotazování jsem si shlédla jako nejvhodnější, protože umožňuje přímé reagování na výpověď respondenta a dává prostor ke sblížení se zkoumanou osobou a možnost proniknutí do její situace a porozumět jí.

Hendl charakterizuje kvalitativní výzkum jako „*proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.*“ (Hendl, 2005, s. 50)

11. Výzkumný vzorek

V rámci provádění narativního interview jsem záměrně pro účast v šetření kontaktovala několik žen s osobními zkušenostmi s danou problematikou, které mně dále nasměrovaly na ostatní dívky z této branže. Celkem se mi podařilo tímto způsobem kontaktovat 5 prostitutek, které působí v Praze jako eskort. Výzkumní vzorek tvoří ženy a dívky od 22 do 41 let české i jiné národnosti. Při zachování anonymity byly použity jiná jména. Důvodem je ochrana osobních dat a také, aby se zabránilo možnosti, že by mohly klientky identifikovat a domnívat se, že došlo ke zneužití jejich údajů. Některé dotazované znám osobně, proto bylo snadněji navázat s ní kontakt a atmosféru vzájemné důvěry, i přesto jsem musela postupovat velmi opatrně a určitou mírou empatie a tolerance. Sběr dat jsem prováděla v období dvou měsíců.

12. Příběhy žen

Nyní bych uvedla podrobněji příběhy pěti žen, které mně zaujaly nejvíce. Tyto příběhy utvrdily mně v tom, že se jedná o začarovaný kruh, z kterého při žádné či malé vůli a bez pomoci druhých, není úniku ven.

Respondentka č. 1- Elena

Základní údaje

V době rozhovorů Eleně bylo 41 let, mluví několika jazyky. Je to velice sympatická žena, kterou znám osobně. Byla první, kdo mi poskytl kontakty na další dívky. Do Prahy se přestěhovala v roce 1999 z Moskvy se dvěma dětmi, klukem a holčičkou, tehdy jí bylo 26 let. Do prostituce byla zapojena během posledních 4 let. Pracuje pro eskort agenturu. S profesí prostitutky začínala po narození své poslední dcery, když od ní krátce po porodu odešel její třetí manžel. Dle svých slov neměla jinou možnost výdělků a tak si začala k mateřské přivydělávat tímto způsobem.

Rodinné zázemí

Její rodiče patří k nižší střední třídě- matka je vyučená švadlena, otec instalatér. Doposud jsou spolu a žijí v Moskvě. Elena má ještě o tři roky starší sestru. Rodiče, podle slov Eleny, své dcery vždy vedli k řádnému studiu a podporovali jich i v jejich zálibách. Výchovný styl v rodině byl demokratický. Žádné sociálně patologické jevy v rodině se neobjevovaly. Školu dodělala s vyznamenáním a ihned nastoupila studovat medicínu na vysokou školu, kterou nakonec nedokončuje, protože otěhotní a vdává se za svého prvního manžele. Elena byla vdána tři krát, první dva manžele byly ruské národnosti a třetí byl Čech. Má čtyři děti a dva vnoučata od nejstarší dcery.

Osobní historie

Něž Elena otěhotněla od svého posledního manžela Čecha, tak se „trápila“ jako kuchařka v kuchyni, protože manžel nevydělával tolik, aby mohl zajistit celou rodinu finančně. Po roce dřiny v kuchyni zkouší podnikat ze svoji sestrou v oblasti gastronomie, otevírají vlastní restauraci, kterou pak po roce musely uzavřít kvůli neúspěchu. Jak skončila mateřská manžel ji opouští.

Za 4 roky, co dělá eskort, měla zhruba 700 zákazníku. Většinou z nich jsou cizince, někdy i nějaký Čech. Věkové složení je mezi 23-60 let, ekonomicky vcelku zdatné muže. Na zakázky jezdí od agentury, která pro ni dělá reklamu na internetu a která následně jí posílá zakázky. Za sexuální uspokojení si zákazník musí zaplatit 3700 korun za hodinu, bez ohledu na formu sexu. Primárně se jedná o sexuální radovánky s kondomem. Půlku výdělku dává pro agenturu. Měsíčně vydělá zhruba 65 000 korun.

Aktuální život

V dnešní době žije ve stejné domácnosti se všemi svými dětmi a vnoučaty. K její zálibám patří krása a péče o tělo. Hodně času tráví tím, aby se udržela v přijatelné formě – manikúra, pedikúra, kadeřník, solárium, různé diety apod. Momentálně přivydělává doplněním umělých řas a už má stálou klientelu. Ale jak říká: „*Tím bych, jsem se neuživila, tak proto musí pořád pracovat jako eskort.*“

Před rodinou všechno tají, do práce jezdí pod záminkou, že jede za zákazníci doplňovat řasy. Říká: „*Myslím si, že má starší dcera tuší co dělám, ale nikdy jsem s ní o tom nebavila. Kdybych jsem jí to řekla, tak se bojím, že by se to pak dozvěděl můj švagr, a nebylo by to vůbec dobře kvůli dětem... Tak se musím celou dobu se přetvařovat.*“ Vztah s celou rodinou má dobrý. Je vzornou matkou a babičkou. Svým rodičům do Ruska volá pravidelně a pomáhá jim finančně, jednou za rok je navštěvuje. Mezi kamarádky má jenom ženy co pracují ve stejné eskort agentuře.

Co se týká vztahu, tak o ten nyní určitě nejeví zájem. „*Budovat vztah fakt nechci, kolikrát jsem to zkoušela a nikdy to nevycházelo, obzvlášť s tady tou prací, to se nedá vůbec zkombinovat, to bych musela pořád lhát nebo se vymlouvat kam jdu a kdy se vrátím, mi to stačí, že to dělám před svojí rodinou a nemám z toho moc dobrý pocit.*“ říká poněkud rozrušeně Elena.

Vztah a motivace k prostituci

Se svou profesí prostitutky je spokojená. Této „profesi“ se chce Elena věnovat tak dlouho, dokud to půjde. Pokud bude žádaná od klientu, i nadále jim bude dělat potěšení. Na své zaměstnání Elena pohlíží jako na každé jiné: *„Ne, já se budu stydět, ale nikdo mně na chleba nedá. Víte, co tím myslím? Já budu sedět doma, trpět hlady, kvůli tomu, že se stydím. To asi ne.“* říká.

„Pracuji v čistém a luxusním prostředí, dojíždím vyloženě svým autem do luxusních Pražských hotelu a apartmánu nebo dělám doprovod na večere a společenské akce. Co se mi na této práci líbí že občas se potkám i s příjemným nebo nějakým pětadvaceti letým chlapem. Měla jsem i klienty se kterými nedošlo ani do intimního styku, protože se jednalo spíš o konverzaci nebo zpovídání se.“ říká Elena.

Říká: *„ Pro mě velice důležitý mít své stále klienty. Já se snažím tu klientelu udržet a někdy nechat svůj kontakt zákazníkovi, aby mně kontaktoval přímo, tím pádem jsem nemusela půlku částky dávat agentuře. Některé zákazníky se ozývají po měsících nebo letech...což je fajn pro mně. Zvedné mi to sebevědomí, protože není mi už 20 let a dokonce jsem podruhé babička! Hodně cestují po Evropě. Minulý týden jsem se vrátila ze Spojených Států, byla jsem tam ze svým stálým klientem, je strašně fajn.“*

Holkám Elena doporučuje nikdy s tím nezačínat, ale když už, tak dávat velký pozor na pohlavně přenosné choroby a ne dělat všechno za peníze.

Vztah ke zdraví a drogám

Jak sama Elena přiznává, tato profese je velice riskantní, proto na lékařská vyšetření chodí dva krát do týdne ke svému známému doktorovi. Elena se mi také svěřila, že se bojí zdravotních rizik, pohlavních nemocí. I když si to nechce přiznávat, ale pořád to tam v sobě někde má. Přikládám k tomu, že má děti a nedokáže si představit, že by mohly jednou přijít o maminku, jen kvůli tomu, že dělá, to co dělá. Na otázku drog reagovala skeptický, nikdy v životě žádné drogy nezkoušela ani nechce.

Respondentka č. 2- Hanka

Základní údaje

Hanka má 23 roky, je české národnosti a pochází z Prahy. Je to velice příjemná a mladá dívka s modrými očima. Do prostituce byla zapojena během dvou let. Hanka se pro práci prostitutky rozhodla v důsledku sexuálního zneužívání v dětství. Pracuje pro eskort agenturu a s prací je spokojená.

Rodinné zázemí

Její matka je prodavačka textilu a otec řidič dálkové přepravy. Otec byl pracovně dlouhou dobu mimo domov, když Hance bylo 7 let opouští rodinu kvůli mladší ženě. Matka mívala těžké deprese a doufala, že se vrátí zpět, což se nestalo. Od té doby svého otce neviděla. Sourozence žádné nemá. Podle slov Hanky v 17 letech přestalo soužití s její matkou veškeré únosné meze, neboť matka Hanku slovně napadala a neustále měnila své partnery, kdy mnozí z nich Hanku sexuálně obtěžovali. Muž, který žil s nimi ve společné domácnosti od jejích desíti přibližně do třinácti let, ji sexuálně zneužíval. Hanka se domnívala, že její matka o všem věděla, ale muže se vzdát nechtěla, spíše neustále obviňovala Hanku. Po prvním zneužití otcem u ní došlo k proměně myšlení a přijetí nové role. Tedy 17 léta Hanka školu nedostudovala. Přes všechno, co Hanka ve svém dětství zažila, svou matku neustále velmi milovala a se snažila k ní přiblížit a navázat s ní užší vztah.

Hanka smutně vzpomíná na své dětství: „*Měla jsem pocit méněcennosti, když matka odmítala se mnou mluvit, měla jsem záchvaty a neustále jsem brečela, bylo to těžké si uvědomit, že matka mně nemiluje...ale teď se snažím na to nemyslet i když stále mám noční mury z dětství.*“

Osobní historie

Jednoho večera na diskotéce se seznámila o deset let starší Emmou, s níž se začala blíže stýkat. Začaly častěji se potkávat, chodit na party spolu. Emma ji zahrnovala pozorností, láskou. Hanka v tu dobu začala experimentovat s marihuanou a taneční drogy. Emma poskytla ji zázemí ve svém bytě, prostě vše co doposud Hance chybělo, a tak se definitivně rozhodla odejít z domova. Matku se po odchodu pokusila několikrát kontaktovat, ta však o ni nejevila žádný zájem. Střední školu Hanka nedodělala a moc toho lituje: „ *Samozřejmě kdyby dodělala školu a šla studovat výšku tak bych tohle nedělala, v dětství jsem chtěla stát doktorkou, moc bych si přála, aby matka jevila o mně větší zájem a podpořila mně ve studiu, abych nemusela odejít z domova a začít dělat společnici.* “

Během soužití s Emmou, Hanka se dozvěděla, že Emma nabízí eskort služby. „*Napadla mně myšlenka, že bych to mohla dělat taky i já, ale nebyla jsem si jista, jestli se budu hodit podle kritérii, protože jsem se porovnávala s Emmou, která je mnohem hezčí a zkušenější než já. Koukala jsem, jak Emmě nechybí nic, peníze měla, kupovala si hezký oblečení, chodila po různých kosmetických salonech a užívala života...tak trochu jsem ji záviděla*“ říká Hanka. „ *Jednoho dne Emma přišla pro mne s nabídkou, říkala, že mluvila s šéfovou agentury a že ta hledá mladé holky na práci, za podmínkou že bych nafotila nějaké erotické fotky a dovolila to vyložit na internetu. Byla jsem na sedmém nebi od radosti. Ihned se mi zvedlo sebevědomí. Měla jsem pocit hodnoty a naděje že se budu moct postarat o sebe sama.* “

Od té doby Hanka pracuje spolu s Emmou jako eskort, někdy jezdi spolu jako lesbický pár a nabízejí společně lesby show.

Pak Hanka se zamiluje do jednoho Ukrajince, jménem Dima, kterému nevadilo to co děla a začínají spolu bydlet. Podle jejích slov přítel nejevnil žádný zájem o práci, takže ho musela celou dobu živit ona. S časem se dozvěděla, že on bere už je závislý na pervintinu a zkoušela ho několikrát z toho vytáhnout, ale nepodařilo se to.

Aktuální život

Dimu Hanka opustila. Ted žije s Martinem, kterého potkala krátce po rozchodu s Dimou. Martin dělá ve stejné branži. „*Byla jsem mile překvapena, když z něj vylezlo, že vydělává jako gigolo v Německu.*“ povídá Hanka. Podle jejích slov s Martinem se moc dobře rozumí, líbí se jí že před ním nemusí nic tajit a vyhovuje jí to, že dělá stejnou práci jako ona. S matkou stále nemá navázaný vztah, už vůbec přestaly komunikovat, takže vlastně neví čím Hanka se živi.

Kamarádi se jenom s Emmou nebo dalšími dívkami z agentury. Říká: „*Nemůžu ani jít ven a seznamovat se s novými lidmi, protože hned se ptají, co dělám, kde беру peníze, že tak utrácím apod. Ze mě se stala izolovaná holka, co furt sedí doma. Ani se mi nechce chodit ven...když se domluví s normální kamarádkou na kávé, mužů kdykoli dostat sms se zakázkou a do hodiny musím být u zákazníka... pak musím se vylouvat a nejhörší lhát.*“

Vztah a motivace k prostituci

Hanka doufá, že jednou se v ní něco zlomí a značné se věnovat normálnímu životu a najde novou práci. S nedokončeným vzděláním se myslí, že získat práci moc šanci ale nemá.

Do budoucna Hanka by chtěla zkusit pracovat jako eskort někde v zahraničí, její snem je Austrálie nebo Monako. Podle jejích slov, práce je pořad baví a chtěla bych v tom pokračovat. Jedině co je teď trápí, tak to je poptávka, která poslední dobou velice klesla a že už tolik nevydělává jako na začátku.

Hanka rádi holkám co chtějí přivydělat takovým způsobem: „*Já měla štěstí na klienty, ale o špatném zacházení s dívkami a o obchodování s bílým masem samozřejmě vím. Je to nechutné! Chtěla bych varovat holky, aby dávaly pozor na zákazníky a nedůvěřovaly různým nabídkám práci! A samozřejmě nikdy nejít bez ochrany, je to základ.*“

Hanka za tuto činnost se nestydí: „*Ne, nestydím. Každého věc, ať si dělá každý, co chce.*“

Vztah ke zdraví a drogám

Na otázku svého zdraví a hygieny říká: „*Při pohlavním styku používám prezervativ, kdyby mi zákazník nabízel 5000korun, tak bych s ním nechráněná nešla. Pravidelně jednou za čtrnáct dní chodím k ženskému lékaři na prohlídku a snažím se dodržovat základní hygienu.*“

Na otázku jestli sama měla někdy problémy s drogy, tak řekla, že s tím nikdy že kouřila marihuanu a zkoušela extáze a kokain, ale nikdy na ničem nebyla závislá. „*Stačilo bylo se podívat za zfetovaného Dimu a už mi bylo z toho zle, uvědomovala jsem, co všechno drogy dělají s lidmi a snažila jsem se tomu co nejvíc vyhýbat, maximálně co jsem si dala tak to byl joint a sklenička červeného.*“ se usmívá Hanka

Respondentka č. 3-Mišel

Základní údaje

Mišel je 27 let. Do prostituce byla zapojená během 7 let. Je závislá na pervitinu a alkoholu. Vyrůstala ze svého bratrem v dětském domově. Pracovala nejdříve na privatech, teď nabízí eskort služby. Má splněnou devítiletou školní docházku. Při našem rozhovoru byla dost nesoustředěná, emocionální, chvílema se rozbrečela. Byla to jediná z respondentek, se kterou rozhovor byl složitější než s ostatní dívky. Do očí nekoukala, její řeč byla dost rychlá a nesrozumitelná. Kolik měla klientu celkové, si nedokáže netroufnout říct.

Rodinné zázemí

Mišel je 27 let. Její matka je uklízečka různých obchodu a otec nezaměstnaný, oba měly jenom základní vzdělání. Matka je romské národnosti a otec české. Když jí bylo 7 let jí a jejího staršího bratra odebraly z péče matky a předběžným opatřením umístily do diagnostického ústavu. Péče matky vykazovala natolik závažné nedostatky, že děti byly bezprostředně ohroženy na životě, trpěly podvýživou. Matka zanedbávala jejich hygienu i výživu. Rodina žila v jedné místnosti v naprosto nevyhovujících podmínkách. Jí a její bratru byla soudně nařízena ústavní výchova a byly přemístily do SOS dětské vesničky, kam je soud umístil z důvodu zajištění sourozenecké soudržnosti a zároveň se jim dostalo individuální péče. Bydlely v domě, kde se o ně starala paní, kterou nazývaly tetou. Lze říci, že se jednalo o uzavřenou komunitu. Zde Mišel žila jen krátce, trpěla depresemi a jinými vážnými psychickými problémy, projevovala nevysvětlitelné chování, při němž se svlékala donaha, lehala si ve schoulené poloze doprostřed místnosti nebo sedávala naha na okně a dostávala záchvaty vzteku. Mišel tedy musela být přemístěni do výchovně léčebného oddělení dětského

domova. Jedná se o oddělení, kde probíhá terapie dětí s psychickými problémy. Tetu brala jako náhradnici matky, neměla ji ráda, chápala ji spíše jako konkurentku její matky. Soud dospěl k přesvědčení, že vhodnějším řešením bude umístit ji do klasické ústavní výchovy, kde si Mišel nemusí vytvořit citové pouto k personálu. Byla tedy převezena do dětského domova v Praze, kde i zůstala do splnění plnoletí. Povinnou školní docházku Mišel nesplnila.

Během pobytu v dětském domově s nimi otec navázal kontakt a občas si je odváděl domů ve svém pracovním volnu, o prázdninách až na týden. Otec pracoval a žil s novou družkou. Někdy Mišel trávil čas i se svými prarodiči, rodiči své matky. Během prázdninového pobytu u prarodiče se potkávaly se svou matkou, která však o ni stále nejevila žádný zájem. Mišel říká: *„V dětství mi matka nedodala, to co jsem jako mala potřebovala, pocit lásky, bezpečí, něžnosti a porozumění...moc mi chyběla...v období puberty mi chyběla nejvíc.“*

Osobní historie

Po odchodu z dětského domova Mišel jde bydlet za starším bratrem, který na ten moment žil s přítelkyní. V parku mezi partou potkává svého přítele, který ji přivedl k drogám-pervitinu. Od té doby je závislá. Přítel podle slov Mišel ji často mlátil. Na dávky peníze neměla. Přítel ji zařídil, že bude vydělávat peníze prostituci, tak jí poslal na privát, od té doby pracovala 5 let v různých privatech po Praze. Bratr když se o tom dozvěděl, tak přestal s ni komunikovat. Zkušeností má na rozdávání, zažila toho za ten čas v práci spoustu, od zážitků příjemných, na které dodnes ráda vzpomíná, až na ty špatné, když jednou narazila na jednoho špatného klienta, který ji zmlátil skoro ke smrti.

Na jednom, posledním privátě Mišel se sblíží s jednou dívkou jménem Katka a rozhodnou spolu že na privátě už pracovat nechtějí, zkoušejí najít nějaký kontakt na internetu. Tak se dostaly do eskort agentury, s kterou pracují až do dnes. Podle slov Mišel, ta kamarádka byla pro ni jako anděl z nebe, dost jí pomáhala dostávat se ze závislosti, otevřela jí oči a dala viru v budoucnost.

Aktuální život

V současné době žije s novým přítelem v bytě po smrti svých prarodičů, které jí byt přenechaly. Ze starším bratrem a ostatními sourozenci dlouhodobě se nevidí. Přítel občas bere

drogy spolu s ni a věčně hledá práce. Podle slov Mišel, když se opije tak ji občas zmlátí. Mišel má spoustu dluhu a nesplacených účtu, ve stavu opilosti ztrácí neustále mobilní telefony, doklady apod.

Mišel neumí žádné cizí jazyky, proto má vyloženě českou nebo slovenskou klientelu. Klientu má dost na to aby mohla si zajistit normální život ale peníze utrácí na alkohol a drogy nebo někde ztratí.

Nyní ale si našla oblíbený koníček, pomáhá opuštěným a týraným psům se postavit na nohy a najít novou rodinu. Tenhle koníček ji velice naplňuje a baví, dává ji to energii a pocit že ji někdo potřebuje.

Vztah a motivace k prostituci

S prostituce chce přestat, má výčitky svědomí, chce zase se dát do pohody a konečně usmířit se s bratrem. Chce nechat svého přítele, ale neví jak, je na něm psychický hodně závislá.

Prostituci považuje za špatnou a špinavou. Moc se za to stydí. Podle jejích slov jakmile si vydělá a splatí všechny dluhy ihned prostituci nechá. Podle jí za to všechno muže její první přítel, který ji dostal k drogám a prostituci.

„ Já už dále nemůžu, radši bych už nebyla na světě a nevím jak si naložit se svým životem, takhle už nevydržím“ pláče Mišel.

Holkám, co by chtěly provozovat prostituce rádi: *„ Měly bychom dávat pozor na zákazníky, a když už dělají prostitutku, tak by se měly snažit něco ušetřit, aby mohly někdy v budoucnu začít jiný život“*

Na své zaměstnání Mišel pohlíží, jako na každé jiné: *„Mě je stejně jedno, kdo co říká. To je každého věc, co kdo dělá. Ne?“*

Vztah ke zdraví a drogám

Psychický je na tom špatně. Jak říká Mišel, drogy pořad bere, ale ne tak moc jako dřív a že má to pod kontrolou. Realita ale je jiná, pod vlivem alkoholu nebo drog nemůže jezdit za klienty a podle jejích slov má zhruba 10 klientu za týden a děla oral bez kondomu. Zmínila

jsem o neziskových organizacích, které by ji mohly pomoci. Řekla, že o ničem takovém neslyšela. Na otázku základní hygieny a zdraví, reagovala tak, že na pravidelné prohlídky chodí za svým známým gynekologem. Během prostituce měla několik pohlavních chorob.

Respondentka č. 4- Eva

Základní údaje

V době rozhovoru Evě bylo 28 let. Narodila se v Praze. Sourozenci nemá. Eva na mně při prvním kontaktu reagovala s úsměvem, byla milá, snažila se o přátelský kontakt. Při delší pozorování se to mění. Tuto práci dělá už 10 let. Podle jejích slov je profesionálka. Má přítele, který dělá taky společníka, jsou spolu už 3 roky.

Rodinné zázemí

Eva pocházela z dnes bychom řekli nefunkčního rodinného prostředí. V rodině vládli alkohol. Otec byl alkoholik a matka se mu úplně podřizovala. Podle jejích slov doma byly časté hádky.

Neměla zrovna idylické dětství. „Často, když přicházel domu opilý, tak matku brutálně zbil“ říká Eva. Ve škole byla outsiderem. Často utíkala z domova, ale musela se vždy vrátit, protože neměla kam jít. Jakmile Evě se splnilo 18 let tak odešla natrvalo z domova. Její matka rok na to se rozvádí s otcem. Soužití s opilcem přivedlo jí k rakovině a po několika měsících umřela, když Evě bylo 23 roky. Teď se stará o svého 75letého otce.

Osobní historie

Šla za tehdejším přítelem. První rok pracovala dlouho v restaurace jako servírka. Důvodem proč začala s prostitucí byl nedostatek příjmu, jak říká Eva musela živit sebe a svého přítele, obstarávat léky a drahou léčbu pro matku. Jedině východisko, které viděla Eva tak prostituce. Založila si webové stránky a prostituci provozuje formou dojíždění na hotely a apartmány jako eskort dívka. Má své stále klienty, které si jí našli na webu a oslovili jí a Eva si s nimi i pak sjednala osobní schůzku.

Aktuální život

Eva se svým životem je spokojená. Dnes Eva říká, že dřív zákazník bylo tolik, že by jí na počítání nestačily prosty stonožky. Prostituci si vydělala na dům kousek za Prahou a bavoráka. Pořídila si koně a dva psy, kolik tam žije koček, to raději říct nechtěla, asi víc než dost. Je velice ráda že za tu dobu našetřila a „nashírala“ stálou klientelu, za kterou je na sebe dost pyšná a díky kterým teď přežívá. „*Mám dokonce i stálou klienty, deset je mám určitě. Víím, že jsou spolehliví a oni zase přesně vědí, kdy mi můžou zavolat, píšu se s nimi a někdy mi dovezou i dárečky*“ povídá Eva.

Vztah a motivace k prostituci

„*Prostituce je to věc, za kterou se stydím, ale výčitky nemám. Každý přece ví, že prostituce je jedním z nejstarších řemesel a že to tedy musí být velmi potřebná profese*“ dodává Eva pobaveně.

„*Bohužel většina lidí má o prostituci jen ty nejhorší představy. Myslím si, že prostituce je zaměstnání jako jakékoliv jiné, jen je třeba ho respektovat. Není pravda, že bychom se cítily jako prodejné zboží. Například mně se nelíbili starší muži, opilý Američane, čínany nebo úplní mladíci. Já jsem vždy dávala přednost tmavým mulatům s nádechem šibalství, se zlatým řetězem na krku. Tyto muže jsem měla nejraději a doslova jsem si je vychutnávala jako bych jedla černé fazole se smaženým steakem a zapíjela to vše Cuba Librem*“ směje se Eva

Sama neví, jak dlouho bude schopná tuto práci provádět, má obavy z přibývajících let a ze stárnutí, že nebude již tak žádaná.

Vztah ke zdraví a drogám

„*Spousta holek je na drogách, dostanou se k tomu velmi lehce. Já osobně mám vůči drogám úplnou averzi, jsem docela výbušná, takže když přinesl klient drogy, tak jsem raději odešla*“ povídá Eva.

„*Moje rada mladým holkám zní: Peníze nejsou všechno! I když tam člověk nic nechytí, může se z toho mít spoustu zdravotních komplikací. Nedělala jsem to zas až tak dlouho, ale najednou jsem začala jezdit po doktorech, protože jsem hrozně moc krvácela. Lékař mi řekl, že mám moc sexuálních partnerů. Nebudu mu vyprávět, co dělám, tak jsem lhala, že mám tři milence. Tím střídáním partnerů se mi vnitřek zanítil a dnes nemůžu mít normální cestou děti. A to jsem takhle mladá*“

Respondentka č. 5- Mary

Základní údaje

Mary je krásna a chytrá 25 leta dívka z Havířova. Do Prahy se přestěhovala před čtyřmi lety, když jí bylo 21 let. Vyrůstala s oběma rodiči. Sourozence nemá. Mary je studentkou vysoké školy hotelové v Praze. Ve 20 letech začala s prostitucí a už má za sebou hodně zkušenosti.

Rodinné zázemí

Mary je jedináček. Je z úplné a liberální rodiny. Sociálně patologický jevy, podle slov Mary, v rodině se neobjevovaly. Rodiče mají vlastní firmu a odjakživa kladli Mary na srdce, že firmu jednou převezme. Matka je vyučená účetní a otec inženýr. Díky firmě ale vůbec neměly na své dcery čas. Mary měla vše, co si mohla přát po finanční stránce, ale chyběly tam city a čas strávený společně s rodinou. Zvykla si, že má vše, co si jen přeje, rodiče neměly problém splnit Mary veškerá finanční přání.

Osobní historie

Mary si na tento standart zvykla, ba naopak začala mít pocit, že ještě potřebuje mít více. Začala si pořizovat věci, které jí staly čím dál tím větší výdaje a tak se rozhodla, že s tím něco udělá. Nejdříve zareagovala na inzerát, který nabízel „lukrativní práci a velké výdělky v Praze.“ Když ji agentura dovedla před noční klub, zalekla se a zmizela. Bohužel touha po penězích byla silnější. Rozhodne se přestěhovat do Prahy a hledat dál práci. Rodičům slíbila, že půjde studovat vysokou školu, tak jí v začátcích pomáhaly platit nájem. Pak objevila inzerát „dobře placená práce“- chat. Šla se optat na pár informací a už tam zůstala. Studium na vysoké odložila. Nejdříve se pouze psala na anglickém erotickém videochatu, později už i odhalovala více, až přišla nabídka začít s prostitucí. Přešla do eskort agentury a život se jí otočil o 180 stupňů. Ve 20 letech začala po nocích prodávat své tělo. Byla mladá, viděla to ze začátku jako možný příjemný přivýdělek

„Za noc se dá vydělat měsíční plat prodavačky. Člověk může udělat radost lidem okolo, koupit dárky za několik tisíc a pomoci lidem ve finančních problémech“ se usmívá Mary.

Aktuální život

Dnes už to bere jinak, bere to jako povinnost a požitek z toho nemá. Rodiče ani okolí vůbec netuší, kde Mary bere tak vysoké finance. Mary říká: *„Já musím pořád lhát. Říkala jsem, že přivydělávám jako barmanka v klubu. Pracuji pod jiným jménem, mám upravený věk, jezdím někdy i na falešné fotky. Neustále dávám pozor, abych před někým nepodřekla nebo aby mně někdo ze známých nepotkal s klientem. Nejhorší je, když přijedete domů a máte vyprávět zážitky barmanky“*

Snaží se to maskovat a nedávat tolik na obdiv, že nemá nouzi o peníze, ovšem stejně kolem ní kolují informace, které zpochybňují řeči Mary, že pracuje jako barmanka. A to ji znepokojuje. *„Říkala jsem, že dělám barmanku v klubu, ale někteří spolužáci to stejně tušili. Našli mé fotky na internetu. Přitom byly upravené a obličej rozmazaný. Tvrdila jsem, že to nejsem já, a šla za vedoucím, aby mi vypracoval smlouvu, že v klubu skutečně pracuji jako barmanka. Dal na internet fotky, jak stojím za barem“* povídá Mary.

Vztah a motivace k prostituci

Je zajímavý že odsuzuje pouliční prostituci. Nedokáže si představit, že někdo dělá prostituci na ulici, podle ní je špinavá, nechutná a nebezpečná a naopak zlehka vyzdvihuje eskort služby, kde se nic zlého stát nemůže. Nezdálo se jí, že by dělala něco špatného, dle jejího vyprávění, ze začátku to také považovala za koníček, jak sama říká, měla ráda sex, tak proč si neužít a nemít za to odměnu. Z peněz, které si vydělá, hradí různé sporty, kosmetiku, zábavu, oblečení a také finance spojené se studiem.

Mary tvrdí, že je se svým životem spokojená, ale jde na ní vidět, že pokud by finance šly vydělat stejně rychle i jinak, prostituce by nechala. Ale zvykla si na standart, bez kterého nedokáže být. A je na sebe svým způsobem pyšná, že na rozdíl od spolužáků nepotřebuje pomoc a spoléhat se na rodiče. Také je přesvědčená, že nemá problém s prostitucí, kdykoliv přestat. V současné době nemá stálého přítele a tvrdí, že jí to tak vyhovuje, aspoň nemusí nic zatajovat. K životu nikoho nepotřebuje, život jí naučil postarat se sama o sebe a nestarat se o ostatní.

Na otázku, jestli se stydí svého povolání, říká „*Ne. Nestydím. To bych tady dlouho nevydržela. Kdybych se styděla, tak by to každý poznal a nikdo by se mnou nešel. To je práce, z toho máte peníze, ne žádné potěšení.*“

Vztah ke zdraví a drogám

Mary se o sebe stará, chodí pravidelně na lékařské prohlídky, dělá si pravidelně veškeré testy, a jak sama v legraci říká: „*dělám školu, tak musím být chytrá, no ne?*“. Zodpovědnost za své zdraví se snaží mít, je si vědoma rizik, které by jí mohli z této profese hrozit. Jak sama říká zatím žádnou těžkou pohlavní nemocí nechytla.

Na otázku drog reagovala mračně: „*Zkoušela jsem marihuanu, extáze a kokain, ale nikdy jsem neměla na ničem závislost, nějak mně to nebere. Nemám rada mladé co nevylézávají z podzemí noční Prahy, nic nedělají a fetují za peníze bohatých rodičů kokain, a ještě si hrají důležité*“

13. Výsledky šetření

Výsledky provedeného kvalitativního výzkumu přinesly odpovědi na okruhy problémových otázek a rovněž podklady pro zhodnocení stanovených hypotéz.

Okruh č. 1: Z jakých rodinných poměrů prostituující osoby pochází?

V rozhovoru jsem zjišťovala okolnosti výchovy v rodině respondentek. Výsledkem je že tři z pěti respondentek pochází z problematických a neúplných rodin, ve kterých se objevovali sociálně patologické jevy. Hanka respondentka č. 2 byla sexuálně zneužita v dětství ze strany partnera své matky, z dětství ji zůstal traumatizující zážitek. Mišel respondentka č. 3 od 7 let vyrůstala v dětském domově, byla odebrána z péče matky, která péči velice zanedbávala. Eva respondentka č. 4 se od rodičů odstěhovala, když se jí splnilo 18 let, v rodině se vyskytovalo domácí násilí, otec byl alkoholik a fyzický napadal matku. U respondentek č. 1 Eleny a č. 4 Mary sociálně patologické jevy v rodině se neobjevovaly ba naopak vyrůstaly v harmonické a úplné rodině.

Okruh č. 2: Jak se dostály k tomu povolání a jestli prostituující osoby vykonávají prostituci dobrovolně?

Z mého výzkumu vyplynulo, že 4 respondentky vykonávají prostituci dobrovolně. Jenom Mišel respondentka č. 3 byla přinucená k provozování prostituce ze strany svého přítele, aby mohla zajistit drogy sobě a jemu. V ostatních případech respondentky č.1, č. 2, č. 4 a č. 5 zahájily činnosti prostituce v důsledku finančních problémů.

Okruh č. 3: Jaký podíl na volbě povolání má úroveň vzdělání respondentky?

Všechny respondentky mají základní vzdělání. Vyučených respondentek je dvě, jsou to respondentka č. 1 Elena a č. 5 Mary, která má vysokoškolské vzdělání. Jenom respondentka č. 4 Hanka přisuzuje za vlnu provozování prostituce své nízké vzdělání.

Okruh č. 4: Jaký podle nich negativní vliv má prostituce na rodinný a společenský život?

Všechny respondentky uvedly, že prostituce má negativní vliv na její rodinný a společenský život. Respondentka č. 1 Elena tvrdí že není věrnou manželkou, a naprosto nemůže kvůli této práci navázat dlouhodobý vztah oddělit práce od osobního života. Je to jedním z důvodů proč také respondentky č.2 Hanka a č.4 Eva přetrvávají ve vztahu z partnerem ze stejné branže, se myšlením že nemohou setrvat ve vztahu z někým, kdo prostituci nepovažuje za povolání, jako každé jiné.

Okruh č. 5: Jak reagují na toto povolání jejich rodiče, známe, kamarádi, děti? Jestli se baví spolu o prostituci?

V důsledku výzkumu se zjistilo že rodina respondentek nevědí jakou funkci vykonávají. Naprosto všechny respondentky uvedly, že si doma na téma prostituce s rodiči, kamarádi a děti vůbec nevykládají.

Okruh č. 6: Jaké měly zdravotní problémy související s prostitucí?

Zjištěním bylo prokázáno, že všechny respondentky chodí na pravidelné zdravotní prohlídky, ale není výjimkou to, že mívají zdravotní problémy. Z výzkumného šetření vyplývá, že u všech respondentek se objevují zdravotní problémy a dvě z nich, respondentky č.3 Mišel uvedla, že kromě zdravotních problémů, trpěly i pohlavní chorobou. Respondentka č. 4 Eva, kvůli zánětu vnitřka nemůže mít děti přirozenou cestou.

Okruh č. 7: Jak žijí s pocitem, že roky dělají prostituci?

Pokládají peníze vydělané sexem za nemorální, neváhají označit za snadný výdělek. Všechny respondentky zaujímají k tomu pozitivní postoj a plánují v tom ještě pokračovat dál.

Okruh č. 8: Napadlo někdy s prostitucí skončit a začít se věnovat jiné práci?

V další otázce jsem se zaměřila na to, zda by se respondentky v budoucnu by chtěly skončit s tímto povoláním a jestli by chtěly věnovat jiné práci. Z celkového počtu dotazovaných respondentka č. 1 Elena, č. 2 se ztotožnila s možností odpovědi ano, ne odpověděla respondentka a více respondentka č. 3 Mišel zatím nevěděla.

Okruh č. 9: Co by doporučily pro začínající mladé prostitutky?

Respondentka č. 1 Elena rádi holkám, co mají v úmyslu provozovat prostituci, tak s tím vůbec nezačínat, ale když už, tak dávat velký pozor na pohlavně přenosné choroby a ne dělat všechno za peníze. Respondentka č.2 Hanka varuje holky, aby dávaly pozor na zákazníky a nedůvěřovaly různým nabídkám práci. Rádi holkám nikdy nejít bez ochrany. Respondentka č.3 Mišel doporučuje dávat pozor na zákazníky, když už dělají prostitutku a snažit se něco ušetřit, aby mohly někdy v budoucnu začít jiný život. Respondentka č.4 Eva říká, že peníze nejsou všechno a rádi holkám si šetřit na zdraví.

Hypotéza č. 1 je verifikovaná

Většina prostituujících osob pochází ze špatného prostředí v primární rodině.

Zhodnocením výsledku lze konstatovat, že špatné prostředí v primární rodině zažily tři respondentky z pěti. A to respondentky č. 2 Hanka, č. 3 Mišel a č.4 Eva. U těchto dívek se objevoval v rodině určitý druh sociálně patologických jevů.

Hypotéza č. 2 je verifikovaná

Většina prostituujících osob má traumatizující zážitek z dětství.

Tři respondentky z pěti měly traumatizující zážitek z dětství. Respondentka č. 2 Hanka byla sexuálně zneužívána v dětství, respondentka č. 3 Mišel byla v úplném dětství byla odebraná z péče matky a umístěna do dětského domova. U respondentky č. 4 Evy docházelo k domácímu násilí.

Hypotéza č. 3 je verifikovaná

Prostituce má vliv na rodinný život prostituujících osob

Všechny respondentky uvedly, že prostituce má negativní vliv jejich rodinný život. Zatím žádná z nich rodinu zakládat nechce. Respondentka č.1 Elena už má čtyřčlennou rodinu. Ostatní respondentky žádnou rodinu zakládat nechce, kvůli svému povolání.

Hypotéza č. 4 je verifikovaná pouze částečně

Většina prostituujících osob si myslí, že nemohou dělat jiné povolání než prostituci kvůli nízkému nebo žádnému vzdělání

Z provedeného výzkumu vyplývá že všechny respondentky č. 1, č.2,č.3,č.4 až na jednu č.5 Mary nemají vyšší vzdělání. Respondentka č.1 Elena je odborně vzdělána. Respondentky č. 2 Hanka a č. 4 Eva si myslí že nemůžou dělat jiné povolání kvůli nedostačujícímu vzdělání. Z provedeného výzkumu vyplývá, že osoby provozující prostituci jsou nevzdělané a pro to je pro ně nejjednodušší uchýlit se k prostituci.

Hypotéza č. 5 je falzifikována

Většina prostituujících osob vybírá partnera ze stejným povoláním

Výsledky ukazují, že jenom dvě z pěti respondentem mají partnera ze stejným povoláním. Jsou to respondentky č.2 Hanka a č. 4 Eva. Respondentky č.1 Elena a č. 5 nemají žádného partnera a mít nechtějí.

Hypotéza č. 6 je verifikována

Prostituce má vliv na sociální život prostituujících osob

Z výsledku vyplývá, že všechny pět respondentek kladou za vinu prostituce, která je následkem jejího disharmonického soužití s okolím. Všechny uvedly, že musejí neustále lhát, proto se vyhýbají společnosti a vyhledávají si kamarádi ze stejné branži. Respondentka č.3 Hanka úplně se izolovala a komunikuje jenom ze svým přítelem a kamarádkou ze stejným povoláním.

Hypotéza č. 7 je falzifikována

Většina prostituujících osob má problémy s drogy

Výzkumem bylo zjištěno, že ze všech pěti respondentek má problémy s drogy jenom respondentka č. 3 Mišel. Její prostituce je spojená s užíváním psychotropních látek, z čeho vyplývá že Mišel potřebuje poměrně vysoké částky, aby uspokojila své potřeby tím pádem Mišel se dostala do bludného kruhů, ze kterého je jen mala pravděpodobnost se dostat zpět. Respondentky č.2, č. 4 měly zkušenosti z drogy, ale problémy nebo závislost nikdy neměly. Respondentka č. 1 a č. 4 drogy nikdy nezkoušely.

Hypotéza č. 8 je falzifikována

Většina prostituujících osob nechodí na pravidelné zdravotní prohlídky

Z šetření vyplývá, že na pravidelné zdravotní prohlídky chodí všechny pět respondentek.

Hypotéza č. 9 je verifikována

Většina prostituujících osob berou své zaměstnání jako každé jiné

Z výzkumu je patrné to, že všechny respondentky si myslí, že jejich povolání je jako každé jiné a většina respondentek za to ani se nestydí, kromě respondentky č. 4 Evy.

14. Diskuze

Ze všech příběhů vyplývá, že celý život je o potřebách a jejich uspokojování. Často je také o uspokojování potřeb druhých, prostřednictvím těchto žen.

Závěry šetření nám naznačují, že všechny respondentky spadají do katalogu eskortní agentury nebo sami podávají inzeráty v erotických časopisech nebo elektronickou cestou na internetových portálech.

Ženy, málokdy pochází z dobrého výchovného prostředí, kde nejsou v zaznamenání většími problémy ba naopak pochází z narušených či nefunkčních rodin, povětšinou absencí jednoho nebo obou rodičů a vynucenou institucionální péčí. Rozhovory se ženami, které se pohybovaly v prostředí prostitučních služeb to dokazují, když vypráví o tom, že vlastní rodina je zklamala. Popsané prostředí vyvolává povětšinou finanční tíseň, která nutí ženy přistoupit k prostitutivnímu chování. To samé lze konstatovat i o průběhu dospívání a školním studiu. Povětšinou se jedná o středoškolačky, kteří si tímto způsobem přivydělávají na školné či samotné žití. Ale se stává že se tam objeví i ženy s vysokoškolským vzděláním.

Ve většinou případu mladí ženy nikdy neměli v úmyslu zapojit se do sexbyznysu na delší dobu, ale jen na omezený úsek, který je závislý na konkrétní situaci. Ale z důvodu neustále finanční tísní vrátit se k „normálnímu“ životu stále nemohou. Během experimentování si ženy začnou zvykat na stály, poměrně vysoký příjem peněz a nechce se toho vzdát. Zde dochází k jednoznačnému naplnění definice prostituce jakožto dobrovolného poskytnutí sexuální služby za účelem získání finančního obnosu. Cílem je vydělat si na běžné věci jako je oblečení, technické vymoženosti, školné.

Ženy samotné navíc zasahuje i vztahy s rodinou, partnery, dětmi. O jejích profesi obvykle neví ani nejbližší okolí. Neustálá obava z prozrazení pak znamená další psychickou zátěž. Velmi často se stává, že dívky si za partnera hledají někoho, kdo je mu podobný, kdo je ze stejného nebo podobného sociálního prostředí apod. Považujeme-li prostitutky za členky okrajové sociální vrstvy společnosti, jak tomu mnohdy bývá, předpokládá se, že i její partner bude obdobného charakteru, tedy člověk s nějakým patologickým chováním či jednáním. Před takovými partnery ženy nemusí nic skrývat, avšak mívá vůči němu komplikovanější postavení a ztíženou možnost ze sexbyznysu vystoupit.

Tito ženy mívají narušenou osobnostní strukturu. Jejich heslem je žít „tady a tady“. Plány do budoucnosti žádné nemají, a když, tak jsou naprosto nereálně podložené.

Škála poskytovaných sexuálních služeb je poměrně široká – od pouhých něžností a líbivých slov, přes masáže, manuální stimulaci až po orální a anální sex. Někteří pracovníci, jsou to však výjimky, poskytují i rizikové praktiky. Nepromítá se do ní příplatek za nechráněný sex, protože dotazovaní pracovníci tuto praktiku odmítají, ačkoliv se s ní nejednou setkali. Často též respondentky přiznaly, že mají zkušenosti s nechráněným pohlavním stykem. U orálního sexu ani ochrana není vyžadována, což je více než alarmující zjištění.

ZÁVĚR

Lidská sexualita je obrovským zdrojem lidského štěstí, je rezervoárem tvůrčí energie ve smyslu kultury i práce. Je člověku především vrozená, ale je schopná pedagogické kultivace a dokonce i transferu do jiných oblastí. Lidská sexuální chování se promítá na různých úrovních do obrovské variety lidského chování a lidských vztahu. Právem existuje pedagogický optimismus, který ukazuje na vychovatelnost tohoto fenoménu.

Moudrou sexuální výchovu od nejútlunějšího věku můžete výrazně pozitivně intervenovat do osobnosti člověka. Nejde tedy jen o ochranu zdraví, ale jde o výrazný podíl na smysluplné harmonické projekci lidské subjektivní, ale i společenské budoucnosti vůbec. Nevyužití této šance je vlastně odmítnutí významného prostředku rozvoje civilizace a humanizace celé společnosti.

Potlačování významu rodiny při formování osobnosti jednotlivce bohužel neskončilo s pádem komunistických idejí, nýbrž pokračuje zaujetím pro vytváření materiálních hodnot. Zájem o blaho dětí a jejich duchovní růst se tak ocitá na místě druhořadém. Společenské klima se nezměnilo natolik, aby nebyly brány na lehkou váhu rozvody a následným uzavírání dalších sňatků a četné mimomanželské vztahy. V době dospívání jsou děti namnoze z rodin vytlačovány a dostávají se doslova na okraj společnosti. Málo se ví o tom, že lidský jedinec potřebuje ke svému zdravému vývoji oba rodiče až do dospělosti. Není divu se pak tomu, že dospívající začínají s pohlavním životem předčasně. Jsou to rodiče, kteří při výchově svých dětí selhávají a kteří často zavinují jejich nepodařený start do života.

Vzdělání může mnoho napravit. Může se postarat o to, aby studenti/děti, které nenacházejí odpovídající životní vzory ve vlastních rodinách, našly je u svých vychovatelů. V oblastech tak citlivých, jako je sexuální výchova, je však těžko očekávat že škola zařídí vše podstatné, víme-li, že základy mezilidských vztahů se kladou v prvních letech života. Citový život dítěte se sotva podaří probudit školní výchovou, nebyl-li pěstovat již jeho rodiči. Známe přece dalekosáhle důsledky citové deprivace u dětí vyrůstajících v dětských domovech. Také děti z neúplných rodin bývají sociálně handicapované. A známe i fenomén přenášení vlastního neštěstí na další generaci.

Jaké si z toho můžeme vzít poučení? Obchod s vlastním tělem a vystavování sebe sama za prodejní kus coby prostředek zdroje obživy není jediné možné řešení sociální chudoby a psychické bezvýchodnosti. Řešením je víra v pomoc přátel, víra v podpůrnou roli charitativních institucí, víra ve vlastní duševní schopnosti, víra v lidskou důstojnost, víra v mravní řád a zejména víra v Boha a jeho stálou pomoc člověku, na níž a z níž náš život teprve získává lidskou hodnotu.

Diplomová práce se zabývá o aktuálním, často diskutovaném tématu, prostituce. V teoretické části byly nejdříve objasněny pojmy jako sociálně patologický jevy, sociální norma a uvedená hlavní definice pojmu prostituce. Dále podrobněji se prohlubují do forem, motivací a příčinám vzniku prostituce. Samostatná kapitola věnovaná rizikům a problémům, které s sebou prostituce obnáší. Prevenci, sociální práci a neziskovým organizacím, které se zabývají pomoci ženám v prostituci věnují nemalou pozornost v čtvrté kapitole této práci. V neposlední řadě věnují větší pozornost v jedné z posledních kapitol psychologickým a sociálním dopadem prostituce. Závěr teoretické části uzavírá kapitola, která se zabývá právní úpravou a systémem regulace prostituce v České republice.

Jádro mé práce tvoří část praktická, ve které jsem využila metodu narativního interview. Na úvod praktické části jsem popsala metodologii výzkumu a použité techniky sběrů dat. Provedla jsem kvalitativní výzkum, při výzkumu jsem použila polostrukturované rozhovory s ženami živícími se prostitucí.

Na závěr bych chtěla podotknout význam lásky a rodiny v životě člověka. Blízkost milované osoby je pro každého z nás důležitým prvkem života a rodina je útočištěm ve špatných chvílích a místem pro sdílení příjemných okamžiků našeho života. Proto lidská sounáležitost je nezbytným předpokladem pro celkové vytvoření naše společnosti. Nebudeme lhostejný a nabídněte pomocnou ruku dívkám a ženám, co ji opravdu potřebují.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

FACOVÁ, V. *Motivace a sociální potřeby v praxi.* Valašské Meziříčí: Obchodní akademie a Vyšší odborná škola, 2009. ISBN 978-80-254-4205-0

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník.* Praha: Portál, 2000.

ISBN 80-7178-303-X

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace.* Vyd. 1. Překlad Vladimír Jůva. Praha: Portál, 2005. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-736-7040-2.

CHMELÍK, J. a kol., *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita,* Portál, s. r. o., Praha, 2001. ISBN 80 -7178 – 739 - 6.

JANDOUREK, J. *Sociologický slovník.* Vyd. 1. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.

JEDLIČKA, R. *Děti a mládež v obtížných životních situacích : nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí.* Vyd. 1. Praha : Themis, 2004. ISBN 80-7312-038-0.

JILČÍK, T; PLSKOVÁ, A. *Sociální patologie; Úvod do studia.* Brno: IMS, 2005.

LA STRADA, *Lidská práva v praxi: Manuál pro sociální práci s oběťmi obchodu se ženami a dětmi*. Přel. P. Kocman, D. Praha: La Strada České republika, 2002.

Přel. z: Human Rights in Practice.

MALINOVÁ, H. *Sociální patologie II*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1982.

MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2008.

ISBN 978-80-7367-502-8

MATOUŠEK, O., a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005.

ISBN 80-7367-002-X

MŮHLPACHR, P.: *Sociální patologie*. Brno: Masarykova universita, 2001.

ISBN: 80-210-2511-5

PECKA, E. *Základy sociologie*. České Budějovice: VŠERS Č Budějovice, 2005.

ISBN 80-86708-07-1.

SOCHŮREK, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie II. díl. Sociálně patologické jevy. 1. vyd.* Technická univerzita v Liberci, 2001. ISBN 80-7083-495-1.

TRUHLAŘOVÁ, Z., DVOŘÁKOVÁ, S. *Sociální aspekty sexuálního komerčního zneužívání: sborník příspěvků z konference konané dne 3. 3. 2004 v Hradci Králové*. Katedra sociální práce a sociální politiky. 2004, ISBN 80-867-7105-9

URBAN, L; DUBSKÝ, J. *Sociální deviace*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-133-5.

VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce. 2. doplň. vyd.* Praha : GRADA Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4.

Právní předpisy:

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Vyhláška č. 160/1922 Sb., o přístupu Československé republiky k mezinárodní úmluvě ze dne 4. května 1910, aby byl potlačen obchod s děvčaty.

Vyhláška č. 32/1936 Sb., Mezinárodní úmluva o potírání obchodu zletilými ženami z roku 1933.

Vyhláška č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte.

Vyhláška č. 90/2002 Sb. m. s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce.

Zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Internetové zdroje:

www.mvcr.cz

www.rozkosbezrizika.cz

www.aids-hiv.cz

www.gradac.cz

www.strada.cz

www.004.cz

PŘÍLOHA 1 - ORGANIZACE POSKYTUJÍCÍ POMOC PROSTITUJÍCÍM OSOBAM

Rozkoš bez Rizika, Poradenské centrum PRAHA

Bolzanová 1

110 00 Praha 1

Tel./Fax: +420 224 234 453 / +420 224 236 162

E-mail: kancelar@rozkosbezrizika.cz

[http:// www. rozkosbezrizika.cz](http://www.rozkosbezrizika.cz)

Otevírací doba: PO 17:00- 20:00, ČT 16:00-20:00

Vedoucí poradenského a zdravotnického centra:

Mgr. Jana Poláková, E-mail: polakova@rozkosbezrizika.cz

Mob: +420 777 180 140

Rozkoš bez Rizika, Poradenské centrum BRNO

Vlhká 10

602 00 Brno

Tel. poradna: +420 722 938 044

Tel. Ordinance: +420 605 507 217

E-mail: brno@rozkosbezrizika.cz

[http:// www. rozkosbezrizika.cz](http://www.rozkosbezrizika.cz)

Otevírací doba: ST 17:00- 20:00

Vedoucí poradenského a zdravotnického centra:

Mgr. Tereza Musilová, E-mail: musilova@rozkosbezrizika.cz

Mob: +420 722 938 044

Rozkoš bez Rizika, Poradenský centrum ČESKÉ BUDĚJOVICE

Česká 20

370 01 České Budějovice

Tel. poradna: +420 775 133 133

Tel. Ordinace: +420 777 180 188

E-mail: budejovicko@rozkosbezrizika.cz

<http://www.rozkosbezrizika.cz>

Otevírací doba: ST 17:00- 20:00

Vedoucí poradenského a zdravotnického centra:

Mgr. Olga Hyhoušová, E-mail: hynousova@rozkosbezrizika.cz

Mob: +420 775 133 133

La Strada Česká Republika, o.p.s. Nevládní nezisková organizace, zabývající obchodováním a vykořisťováním s lidmi

P.O Box 305

111 21 Praha 1

Tel: +420 222 721 810

E-mail: lastrada@strada.cz

<http://www.strada.cz>

SOS a INFO linka: +420 222 717 171

Provozní hodiny: PO 10:00-16:00 (v českém a ruském jazyce)

UT 10:00-16:00 (v českém a anglickém jazyce), ČT 10:00-16:00 (v českém jazyce)

Besplatná linka: 800 077 777

Provozní hodiny: ST 12:00-20:00 (v českém, ruském a rumunském jazyce)

E-mail: pomoc@strada.cz

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Olha Fomychova

Obor: Speciální pedagogika, oborová

Forma studia: Kombinované

Název práce: Prostituce jako sociálně patologický je a interpersonální vztahy prostitutek

Rok: 2014

Počet stran: 91

Celkový počet stran příloh: 1

Počet titulu české literatury: 13

Počet titulu zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Vedoucí práce: Mgr. Jana Tomanová Ph.D